

Projekt „Dojrzała sieć” powstaje jako część programu “Countering Disinformation among Vulnerable Populations in Central Europe” realizowanego w 4 krajach: Polska (Towarzystwo Inicjatyw Twórczych “ę”), Czechy (Transitions), Słowacja (Memo98), Węgry (Center of Independent Journalism).

Organizator:

Partnerzy:

Czytanie informacji w sieci

Prowadząca:

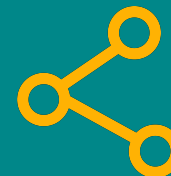
Kinga Klich, Demagog

Spotkanie 1

**Trendy i rodzaje fałszywych
informacji w sieci**

Stowarzyszenie Demagog jest pierwszą w Polsce organizacją fact-checkingową. Naszym głównym celem jest poprawa jakości debaty publicznej poprzez dostarczanie obywatelom bezstronnej, rzetelnej i wiarygodnej informacji.

Od maja 2019 roku należymy do Międzynarodowej Sieci Fact-Checkingowej (IFCN), a od 2022 współtworzymy Europejską Sieć Standardów Weryfikacji Faktów (EFCSN).

**Kim
jesteśmy?**

Co robimy?

))) **DEMAGOG**

**Sprawdzanie
wypowiedzi**

**Sprawdzanie
fałszywych
informacji**

Edukacja

Kinga Klich

Szefowa działu przeciwdziałania
dezinformacji

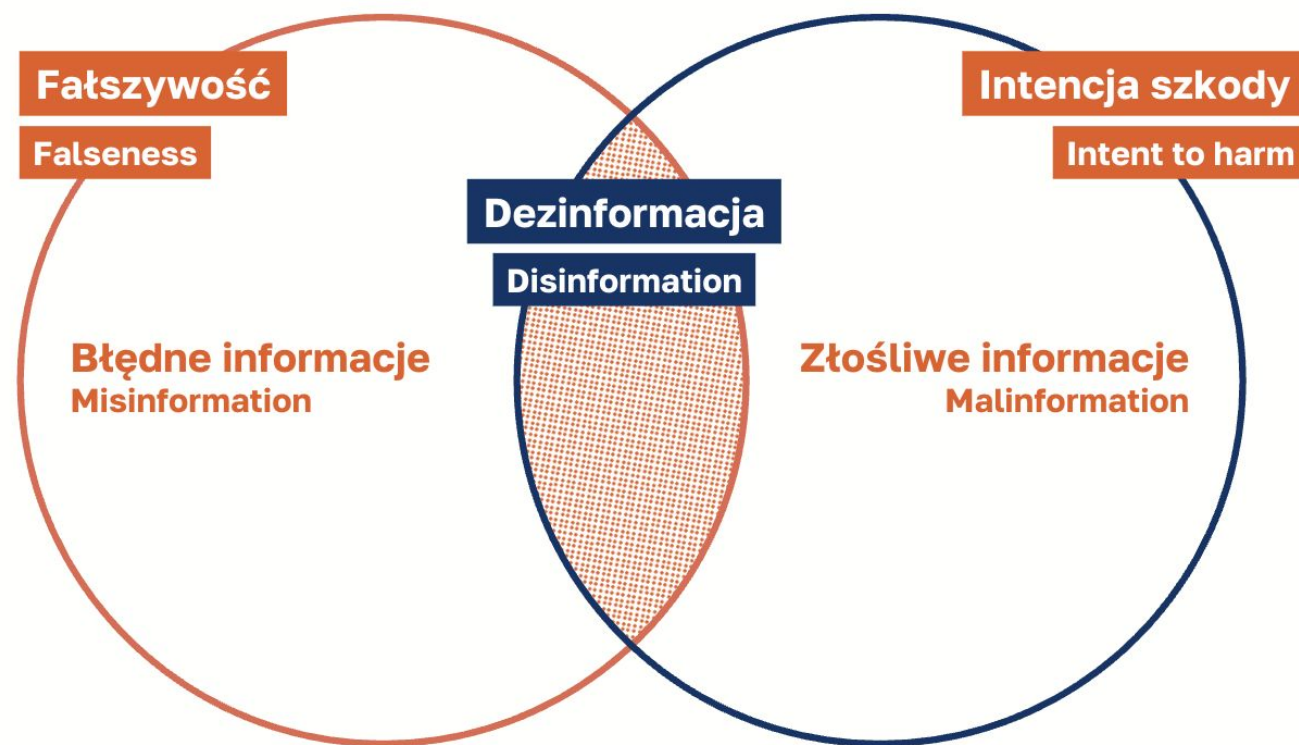
kinga.klich@demagog.org.pl

Czym są fałszywe informacje?

Rodzaje fałszywych informacji

Pojęcia - rodzaje fałszywych informacji

- Dezinformacja, to **treść fałszywa, udostępniana z intencją wyrządzenia krzywdy**. Tworzenie tego typu informacji motywowane jest najczęściej chęcią zarobku, rozgłosu bądź zwiększeniem politycznego wpływu.
- Mylnymi informacjami nazwiemy **treści fałszywe, wprowadzające w błąd, ale są udostępniane bez intencji wyrządzenia krzywdy**, np. przez osoby, które uznały daną informację za ważną, ale nie zweryfikowały jej przed podaniem dalej.
- Ostatnia kategoria obejmuje **informacje prawdziwe, udostępniane z intencją wyrządzenia krzywdy**. Są to często informacje kompromitujące, mające na celu zniekształcić naszą percepcję i odczucia wobec danego tematu.

Treści sfabrykowane

**Treści
zmanipulowane**

Podszywanie się

Fałszywy kontekst

**Treści wprowadzające w
błąd**

Fałszywy związek

Satyra i parodia

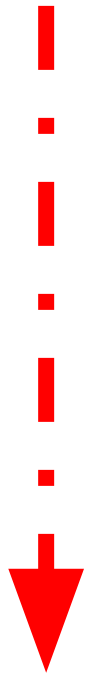
Źródło: firstdraftnews.org

- **Treści sfabrykowane** - informacje, które są całkowicie zmyślane i stworzone po to, by oszukać i wyrządzić krzywdę,
- **Treści zmanipulowane** - gdy prawdziwe informacje, filmy lub zdjęcia są modyfikowane, aby wprowadzić odbiorcę w błąd,
- **Podszywanie się** - gdy nieprawdziwa treść przedstawiana jest jako pochodząca z wiarygodnego/oryginalnego źródła,
- **Fałszywy kontekst** - gdy prawdziwe informacje prezentowane są w innym, fałszywym kontekście,

Źródło: firstdraftnews.org

- **Treści wprowadzające w błąd** - przedstawienie wycinka informacji na temat danej sprawy, aby narzucić jej interpretację,
- **Fałszywy związek** - gdy nagłówki, ilustracje lub podpisy nie odpowiadają samej informacji,
- **Satyra i parodia** - treści żartobliwe, które raczej nie wyrządzają krzywdy, ale mogą zmylić.

Źródło: firstdraftnews.org

Dlaczego powinniśmy zwracać uwagę również na „nieszkodliwe” fałszywe informacje?

- Wprowadzają chaos informacyjny - nie wiemy co jest prawdą, a co nie.
- Powoduje, że strona przeciwna legitymizuje swoje działania dezinformujące (“oni dezinformują, to my też”).
- Strona przeciwna może odnieść błędne wrażenie co do realnej sytuacji, np. błędnie zinterpretować dane, bazując na fałszywych przekazach.
- Może prowadzić do zwiększenia nienawiści jednej strony konfliktu wobec drugiej.
- Przyzwyczajamy się do fałszywych informacji, co może mieć negatywne skutki w przyszłości.

Dlaczego nie „fake news”?

Dlaczego nie „fake news”?

- Zamiast określenia „fake news” warto mówić „fałszywa informacja”, ponieważ jest to termin precyzyjny i zrozumiały.
- Pojęcie „fake news” zostało w ostatnich latach upolitycznione i bywa używane w debatach publicznych jako sposób na zdyskredytowanie czyjegoś zdania.
- Coraz częściej określenie „fake news” nie oznacza informacji nieprawdziwej, ale jedynie stwierdzenie, że ktoś nie zgadza się z czyimiś poglądami.
- Aby unikać nieporozumień, warto nazywać rzeczy po imieniu – fałszywa informacja to treść, która jest niezgodna z faktami.
- Precyzyjne słownictwo pomaga nam lepiej się porozumiewać i skuteczniej rozpoznawać dezinformację.

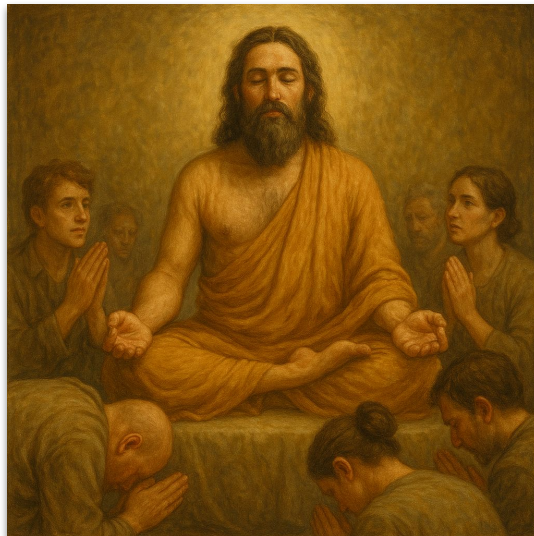
Motywacje za dezinformacją

Pieniądze

Kapitał polityczny

Posłuch

Przekonania

Sztuczna inteligencja

Co muszę o niej wiedzieć? Dlaczego jest zagrożeniem? Jak ją rozpoznawać?

Czym jest sztuczna inteligencja?

Sztuczna inteligencja to (SI) zdolność maszyn do wykazywania ludzkich umiejętności, takich jak rozumowanie, uczenie się, planowanie i kreatywność ~ Parlament Europejski

Co to jest ten “deepfake”?

- Kombinacja słów utworzona z terminów deep learning i fake.
- Najczęściej przerabianym materiałem jest materiał filmowy, ale deepfake obejmują również przerabianie głosu i zdjęć.
- Technologia umożliwia stworzenie zupełnie nowego zdjęcia.
- Można ją również wykorzystać do stworzenia wideo, w którym prawdziwa osoba otrzymuje słowa, których nigdy nie wypowiedziała.

Przykłady wygenerowanych zdjęć

Przykłady wygenerowanych filmów i dźwięków

<https://twitter.com/DariuszMatecki/status/1677379961437446162>

https://x.com/Platforma_org/status/1693865476944806066

Przykład wygenerowanej osoby

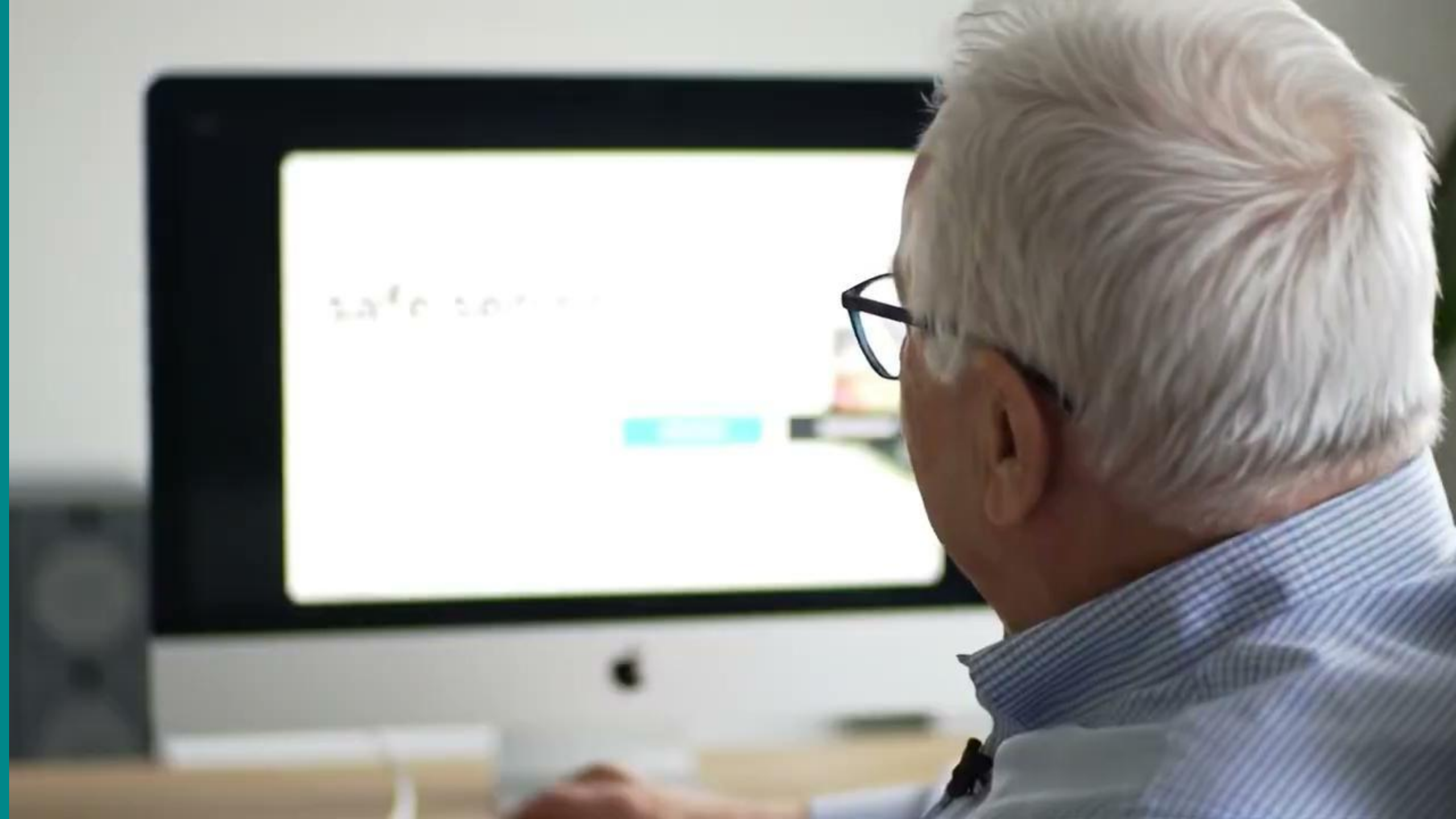
Przykłady wygenerowanych filmów

Na kolejnych slajdach zobaczysz 3 filmy, które zostały wytworzone przez sztuczną inteligencję, a konkretnie model Gemini AI (Google).

Zwróć uwagę, jak dobrze naśladuje ona zachowania ludzi. Na pierwszym filmie widzimy uśmiechającego się seniora, na drugim machającego ręką człowieka i na trzecim dziennikarkę w czasie nagrania.

W każdym filmie popatrz, jak AI próbuje naśladować ludzkie ruchy. W ostatnim filmie widzimy, że nie wychodzi jej to idealnie - szczególnie zwróć uwagę na dziwnie przenikających się ludzi w lewym, górnym rogu.

Bolączki sztucznej inteligencji

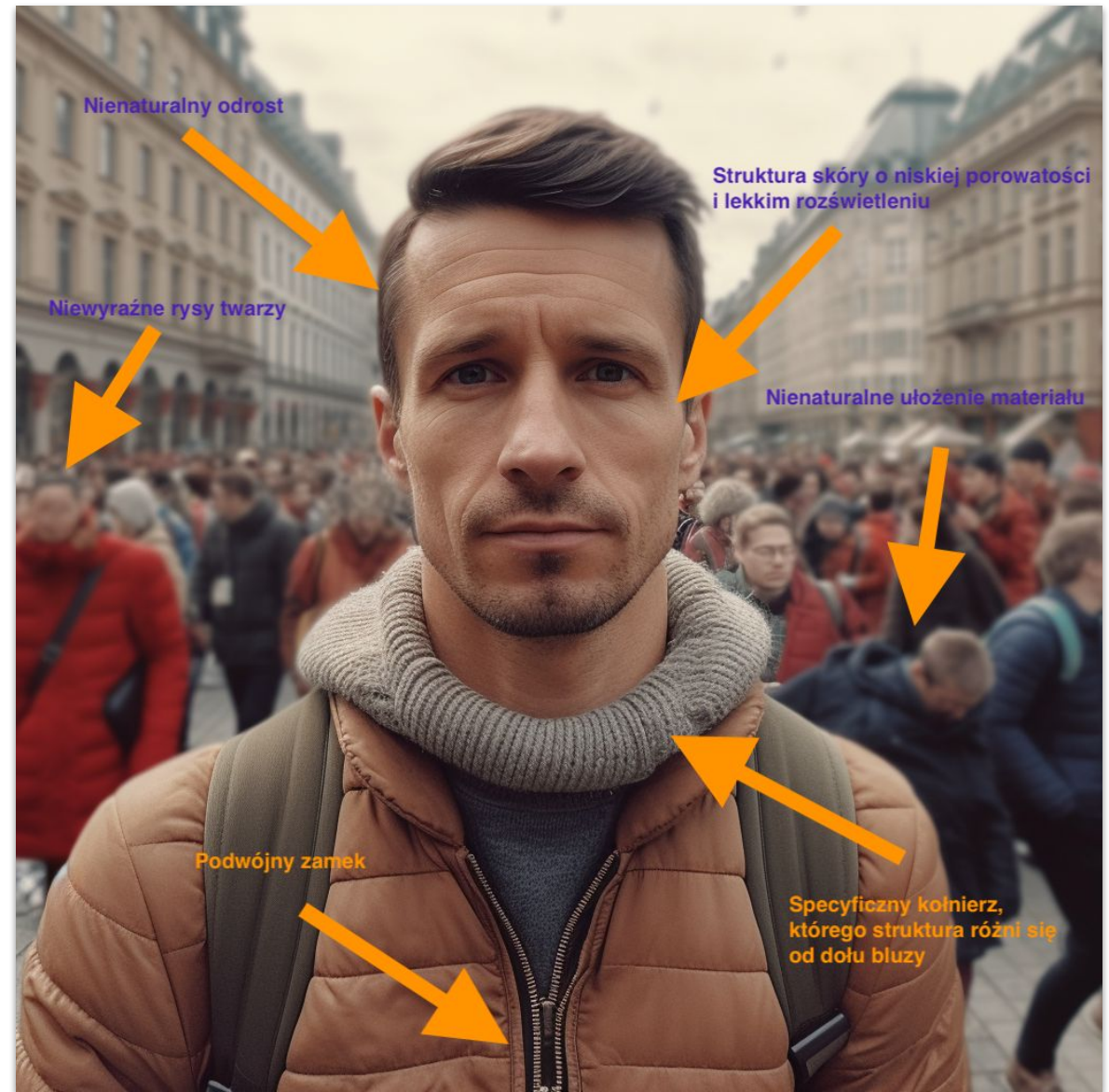
Zwróć uwagę na dłonie - ten człowiek ma tylko 4 palce.

Jak rozpoznawać?

- Zwracaj uwagę na szczegóły w tle.
- Szukaj błędnie napisanych słów na zdjęciu.
- Zwróć uwagę na nienaturalne wyrazy twarzy i kolory (tzw. efekt poświaty).
- Uważnie przyglądaj się częściom ciała (dłonie/szyja/zęby).
- Zwróć uwagę, czy ruch ust pasuje do dźwięku, a ruchy głowy nie są nienaturalnie „sztywne”.
- Zniekształcony głos, brak oddechu albo nienaturalna intonacja mogą być oznaką manipulacji.
- W fałszywych nagraniach oczy mogą rzadziej mrugać albo wyglądać nienaturalnie.

QUIZ

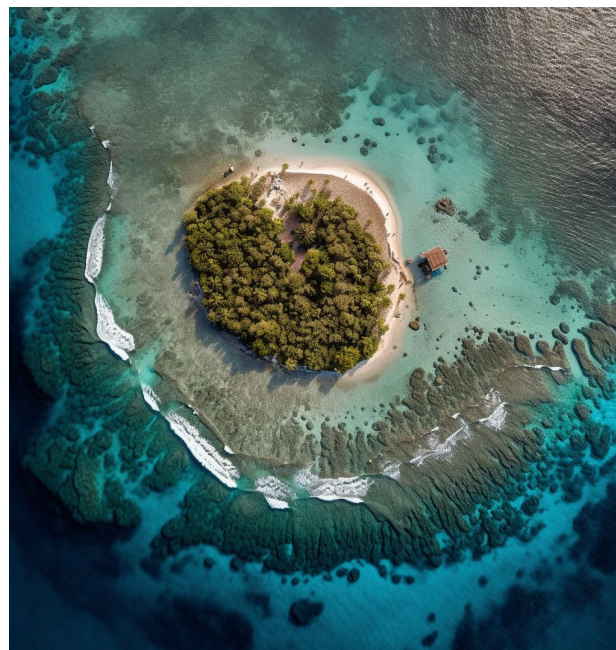
Które z poniższych zdjęć nie zostało wytworzone przez sztuczną inteligencję?

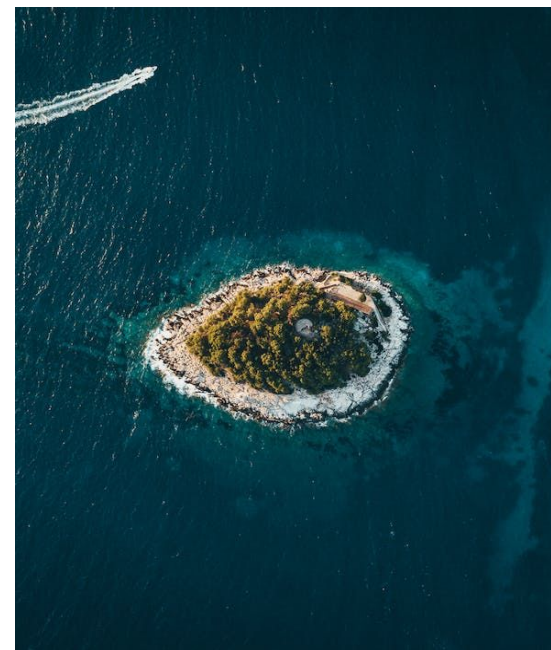
Czy widzicie różnicę między zdjęciami?

1

2

3

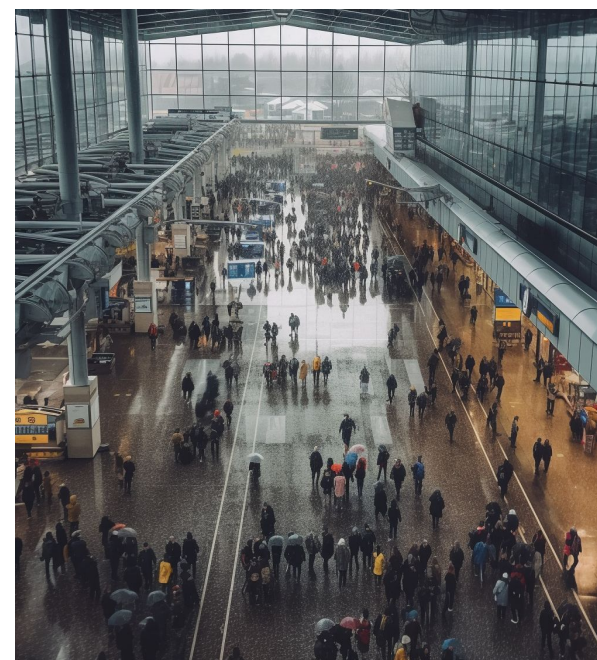
Czy widzicie różnicę między zdjęciami?

1

2

3

Czy widzicie różnicę między zdjęciami?

1

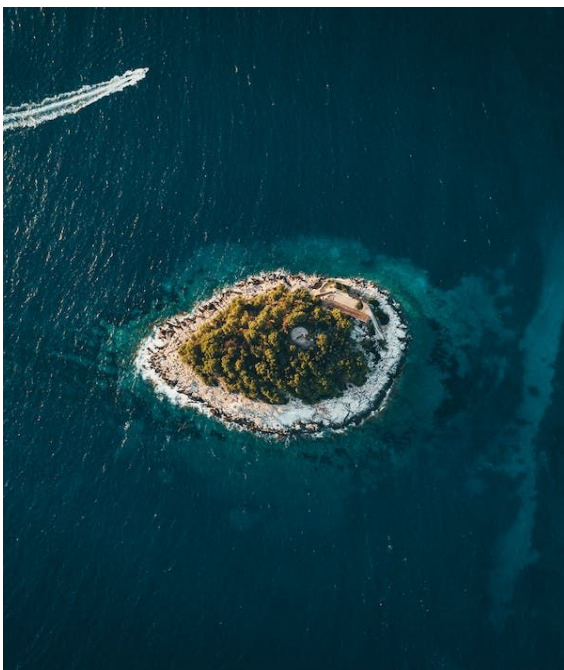
2

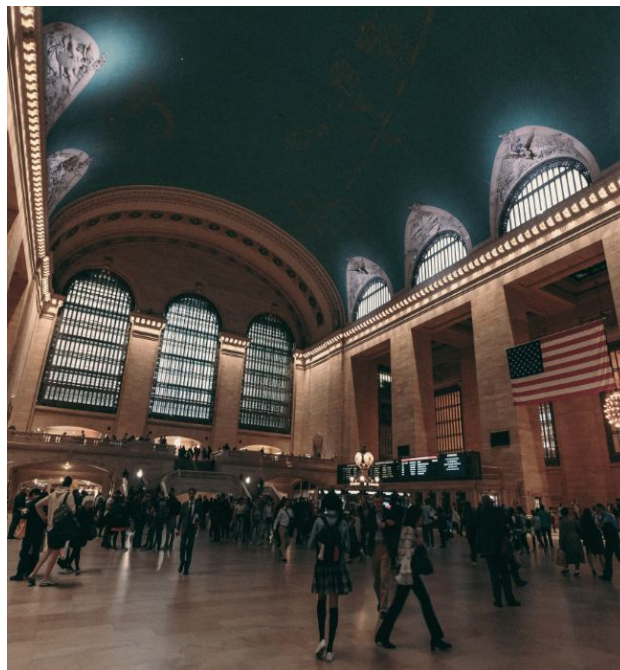
3

Poprawne odpowiedzi

1

2

3

Jak reagować na fałszywe informacje?

Co jest istotne?

- Ważna jest **reakcja!** Możesz realnie zatrzymać dezinformację.
- Skup się na człowieku, warunkach do rozmowy i Waszej relacji
- Rozmawiaj 1:1 - w wiadomościach prywatnych, podczas rozmowy telefonicznej lub na żywo.
- Unikaj debatowania w komentarzach/na tablicy.
- Zadbaj o otoczenie rozmowy - unikaj momentów stresujących dla drugiej osoby.

Jak reagować?

- **Fakt** - przytocz fakty w danej sprawie. Krótko. Uzasadnij i podaj źródło → efekt pierwszeństwa.
- **Mit** - przypomnij fałszywą informację.
- **Wyjaśnij** fałszywą informację - występują różne metody:
 - atakowanie wniosku i jego prawdziwości,
 - zwrócenie uwagi na błędną logikę rozumowania,
- **Fakt** - powtórz prawdziwą informację (domknięcie kłamrą).

Pamiętaj o:

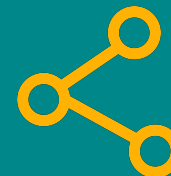
- używaniu przyjaznego języka (prosty, obrazowy),
- odwoływaniu się do realnych dla rozmówcy skutków,
- używaniu historii bliskich osób ⇄ dowód anegdotyczny (czyli opieranie się na pojedynczych przykładach jako potwierdzenie szerszego zjawiska),
- obserwowaniu reakcji rozmówcy, zbieraniu odpowiedzi zwrotnej,
- empatycznym podejściu (zwłaszcza na sam koniec rozmowy) - daj rozmówcy samodzielnie wyciągnąć wnioski z Twoich argumentów.

Jak przeciwdziałać dezinformacji?

12 zasad Demagoga

Z rozważą komentuj
i reaguj na treści w
mediach
społecznościowych

Zwracaj uwagę na
poprawność
językową czytanych
tekstów i postów

Sprawdzaj datę
publikacji

Nie daj się trollom i
botom

Przyglądaj się
swoim emocjom

Ufaj tylko
wiarygodnym i
rzetelnym źródłom
informacji

Korzystaj z pomocy
portali
fact-checkingowych

Poznaj swego wroga

Uważaj na zdjęcia
wyrwane z
kontekstu

Nagłówek to nie
wszystko

Skorzystaj z opcji
wyszukiwania
obrazem

Pomagaj z głową

Podsumowanie

Na co szczególnie należy zwracać uwagę?

1. Rozróżniamy 3 typy fałszywych informacji: dezinformację, mylne informacje i prawdziwe informacje udostępnione z intencją wyrządzenia krzywdy.
2. Głównymi motywami osób siejących fałszywe informacje są: finanse, kapitał polityczny, społeczny lub przekonanie do swoich racji.
3. Sztuczna inteligencja intensywnie się rozwija. Zwracaj szczególną uwagę na wygląd zdjęcia, szczegóły, tło oraz twarze osób w tle.

Ciekawe artykuły i źródła

(kliknij lub przepis� link, aby przeczytać)

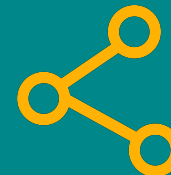
1. demagog.org.pl/analizy_i_raporty/deepfake-niedoskonal-y-czy-ai-tworzy-realistyczne-obrazy/
2. demagog.org.pl/analizy_i_raporty/sztuczna-inteligencja-jaka-role-odegrala-w-tej-kampanii/
3. demagog.org.pl/analizy_i_raporty/deepfake-w-kampanii-wyborczej-ai-wykorzystana-do-promocji-nawrockiego/
4. demagog.org.pl/analizy_i_raporty/co-robi-twoja-babcia-na-facebooku-sztuczna-inteligencja-i-seniorzy/
5. demagog.org.pl/analizy_i_raporty/deepfakei-z-polityka-mi-czyli-zaklete-zabawkowe-figurki/
6. demagog.org.pl/analizy_i_raporty/jak-radzc-sobie-z-dezynformacja-12-zasad-stowarzyszenia-demagog/
7. demagog.org.pl/analizy_i_raporty/jak-rozmawiac-o-fake-newsach-z-osobami-ktore-w-nie-wierza-kurs-online/
8. platforma.demagog.org.pl/wp-content/uploads/2021/07/Infografiki-z-komentarzem.pdf
9. demagog.org.pl/pojeciownik/

Weryfikacja zdjęć i postów

Zajęcia nr 2

Jakie przykłady najczęściej spotykamy?

Przerobione zdjęcia

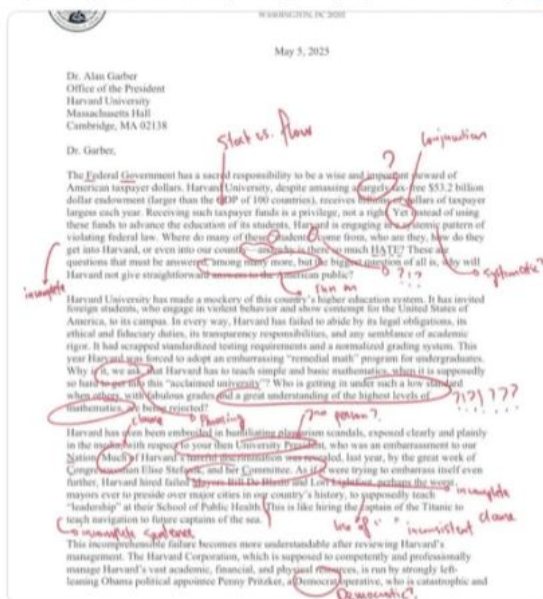
1. Na oryginalnym zdjęciu obok napisu „Przepraszam za baner obok” był plakat Sławomira Mentzena; podmieniono go na Rafała Trzaskowskiego, by stworzyć fałszywy kontekst.
2. Celem było wzbudzenie emocji (śmiechu, ironii, złośliwości) i zasugerowanie, że ktoś „przeprasz” za konkretną osobę, co może wpłynąć na opinię publiczną.
3. Bardzo prosta przeróbka graficzna, rozpowszechniona w mediach społecznościowych przez znanego polityka, co zwiększyło jej zasięg i wiarygodność w oczach odbiorców.

Więcej w analizie: [Przeprosiny za baner z Trzaskowskim? Uwaga – to przerobione zdjęcie](#)

Wyrwanie treści z kontekstu

Złoto 🏆.
To jest list od Trumpowej sekretarz edukacji Lindy Mohan wysłany do uczelni Harvard i odesłany z wyszczególnieniem błędów, jakie popełniła 💎... [więcej](#)

♡ 628 Q 23

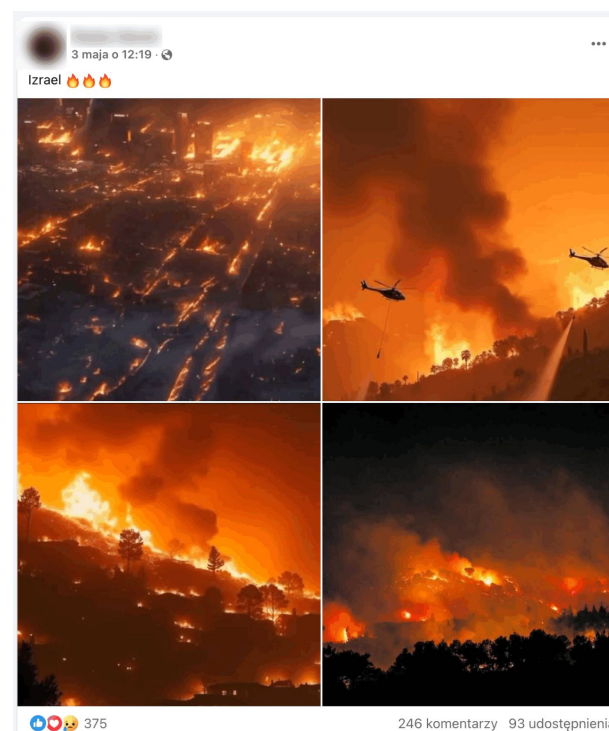
1. Na oryginalnym liście sekretarz edukacji USA Lindy McMahon do Harvardu nie było żadnych poprawek; dodano je w przeróbce, by stworzyć fałszywy kontekst rzekomej ośmieszającej odpowiedzi uczelni.
2. Celem było wywołanie wrażenia, że Harvard wytknął autorce liczne błędy językowe, co ma ją zdyskredytować.
3. Prosta manipulacja graficzna, powstała jako żart i rozpowszechniona w mediach społecznościowych, zyskała popularność mimo braku związku z rzeczywistością.

Więcej w analizie: [Harvard poprawił list od nowej Sekretarz Edukacji USA? To fałszywe informacje](#)

AI generuje zdjęcia

- Po czym poznać?
Nienaturalne proporcje ciała, zniekształcone dłonie i twarze oraz powtarzalne elementy tła zdradzają, że nie pochodzi z rzeczywistego wydarzenia.
- Użyte w sieci, by fałszywie sugerować masową akcję poparcia.

- Fotografie to mieszanka starych materiałów z różnych miejsc oraz obrazów stworzonych przez AI – nienaturalne kolory ognia, nierealistyczny dym i brak spójności między kadrami.
- Opublikowane w mediach społecznościowych w celu wywołania silnych emocji i wrażenia bieżącej katastrofy.

Więcej w analizach: [Fake newsy o pożarach w Izraelu. Wykorzystano AI i materiały sprzed lat](#)
[Czy w ten weekend ludzie idą #NaWrotki? Te zdjęcia stworzyło AI](#)

Narzędzia weryfikacji

Czego mogę używać do weryfikowania zdjęć i filmów?

Google Lens

- sprawdzanie zdjęć

Więcej o Obiektywie Google: <https://lens.google/intl/pl/>

Google Lens - gdzie mogę pobrać?

App Store Preview

This app is available only on the App Store for iPhone and iPad.

Google 17+

Search with images using Lens

Google LLC

#1 in Utilities

★★★★★ 4.1 • 435.9K Ratings

Free

**Link do pobrania na
telefon Apple:**

<https://apps.apple.com/us/app/google/id284815942>

**Link do pobrania na telefon z
Androidem:**

<https://play.google.com/store/apps/details?id=com.google.ar.lens&hl=pl&pli=1>

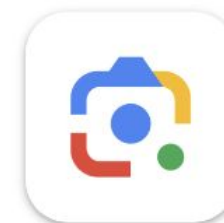

Google Play

Games

Apps

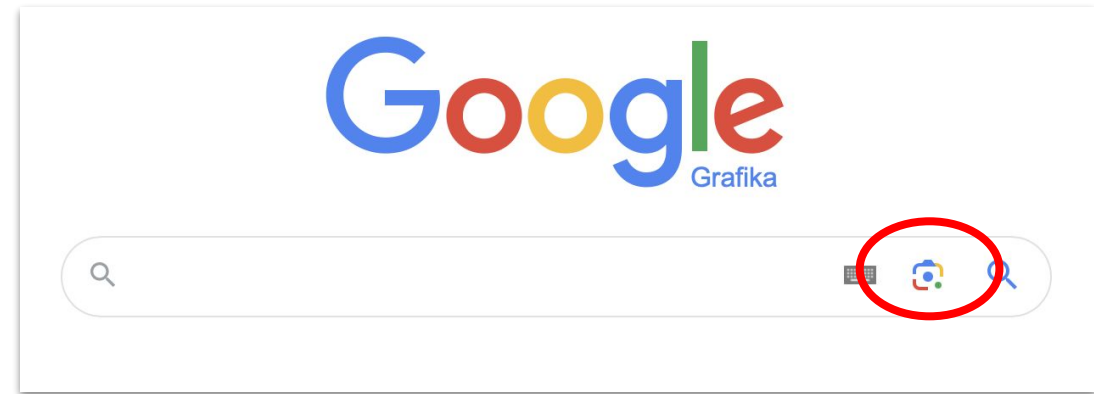
Movies

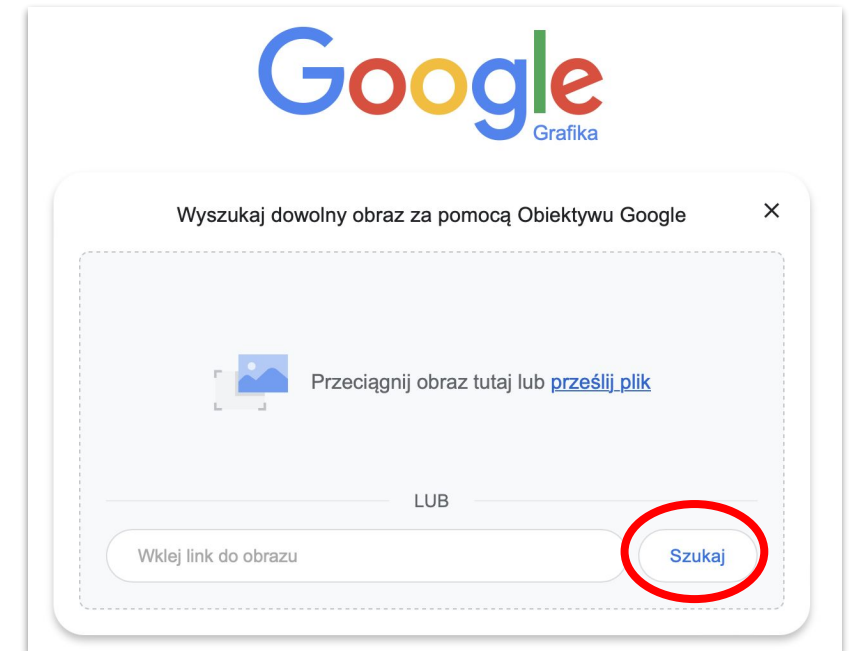
Google Lens

Google LLC

Google Lens - na komputerze

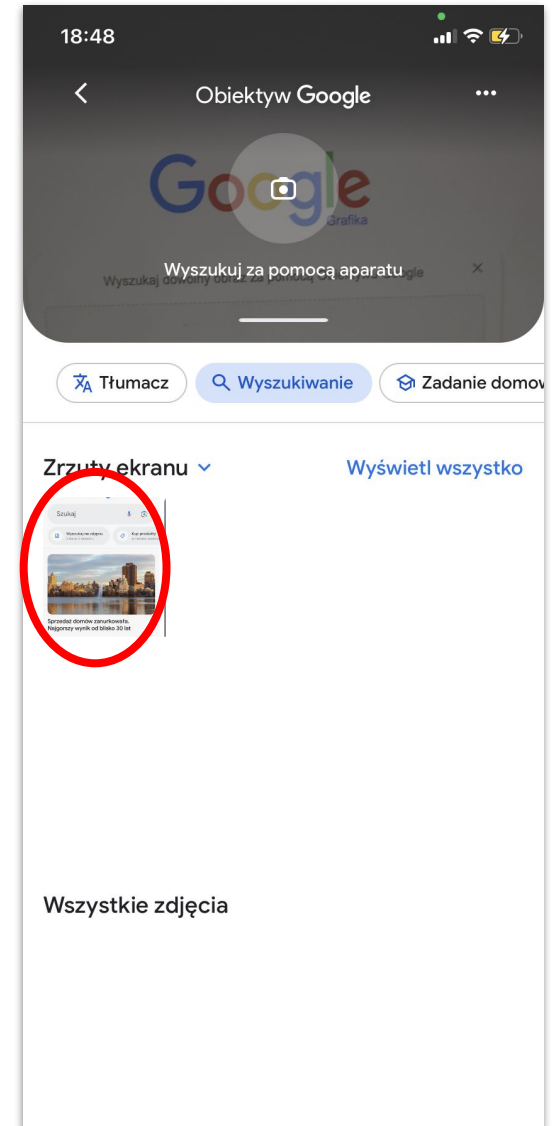
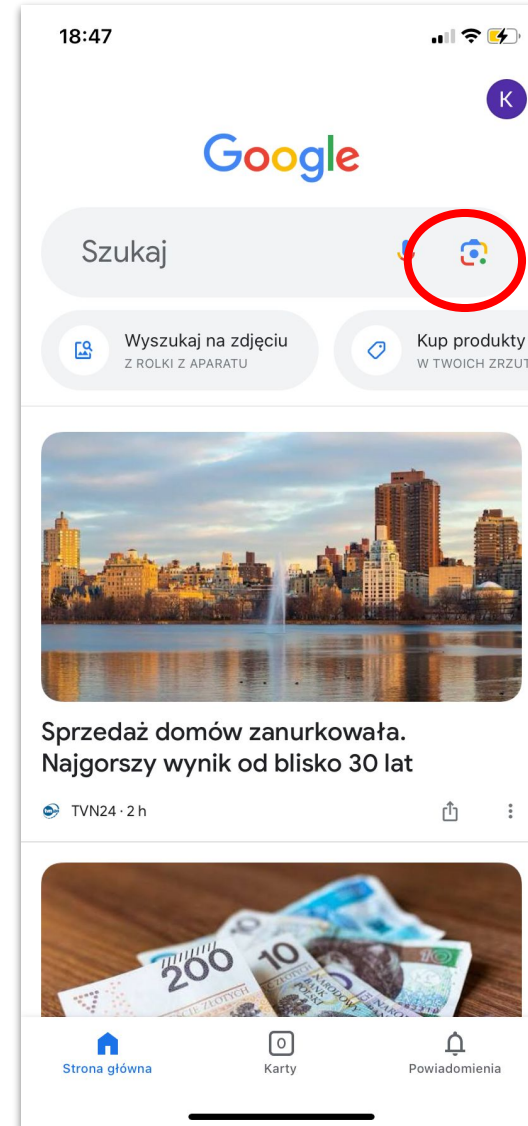

1. Wchodzimy na stronę www.google.com
2. Wybieramy ikonę aparatu po prawej stronie paska wyszukiwarki.
3. Wgrywamy zdjęcie do wyszukiwarki (2 opcje):
 - a. Wklejamy link do obrazu w pole poprzez kliknięcie prawy przycisk myszki na obrazek → kopiuj adres grafiki
 - b. lub wybieramy opcję **prześlij plik** i wgrywamy plik z komputera.
4. Klikamy szukaj!

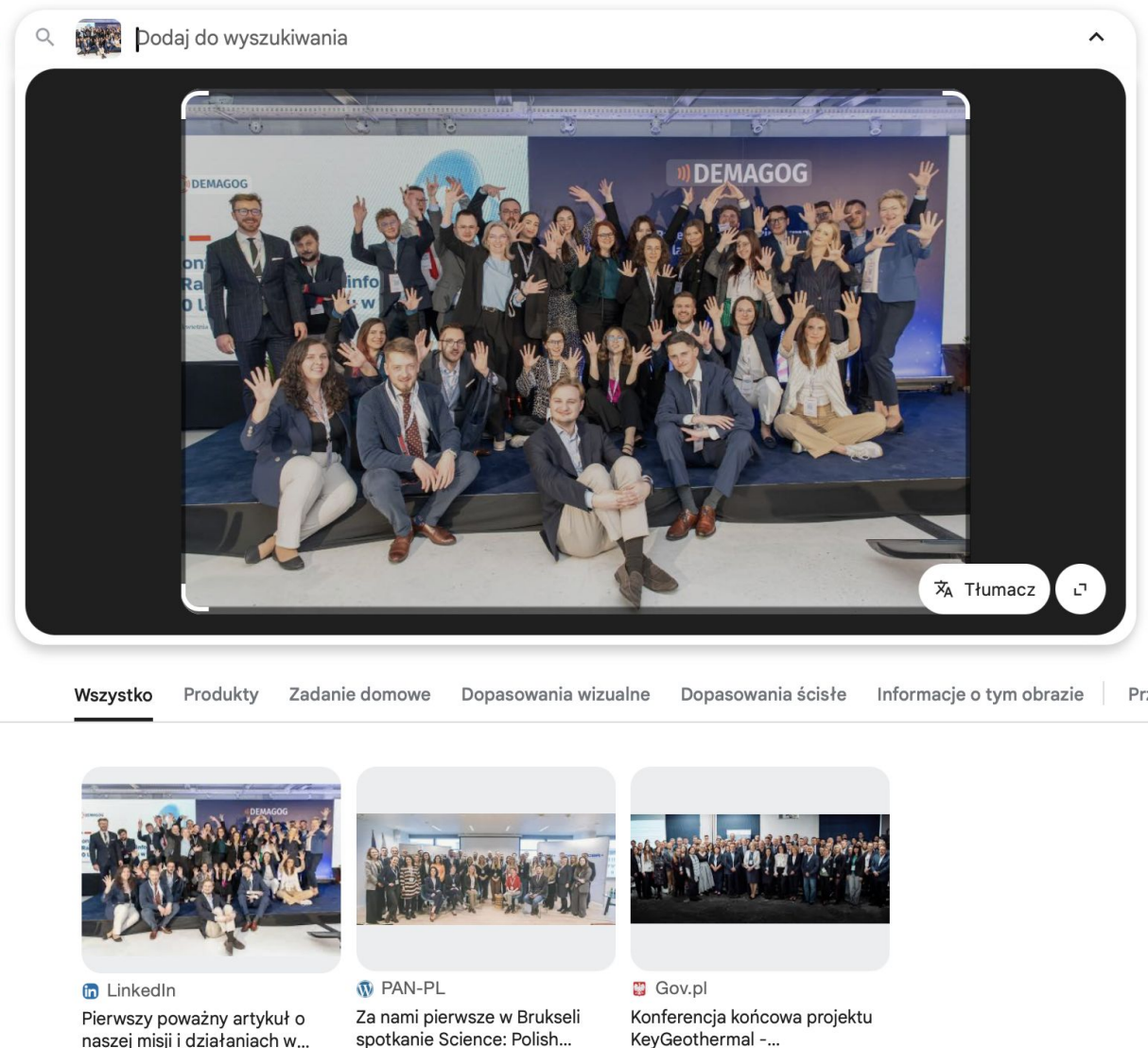
Google Lens - na telefonie

1. Wchodzimy w aplikację Google (lub Google Lens)
2. Wybieramy **ikonę aparatu** po prawej stronie paska wyszukiwania
3. Wybieramy z galerii zdjęcie, które chcemy sprawdzić **LUB** robimy zdjęcie aparatem

Google Lens - skąd pochodzi zdjęcie?

- Po wgraniu zdjęcia do Google, ukazują nam się podobne zdjęcia.
- Na pasku można wybrać **inne opcje** - np. dopasowania wizualne lub ściste.
- W każdej z opcji pokażą nam się różne wyniki:
 - **dopasowanie ściste** - miejsce, gdzie znajduje się bardzo podobne lub identyczne zdjęcie,
 - **dopasowanie wizualne** - miejsce, gdzie pokazują się podobne zdjęcia,

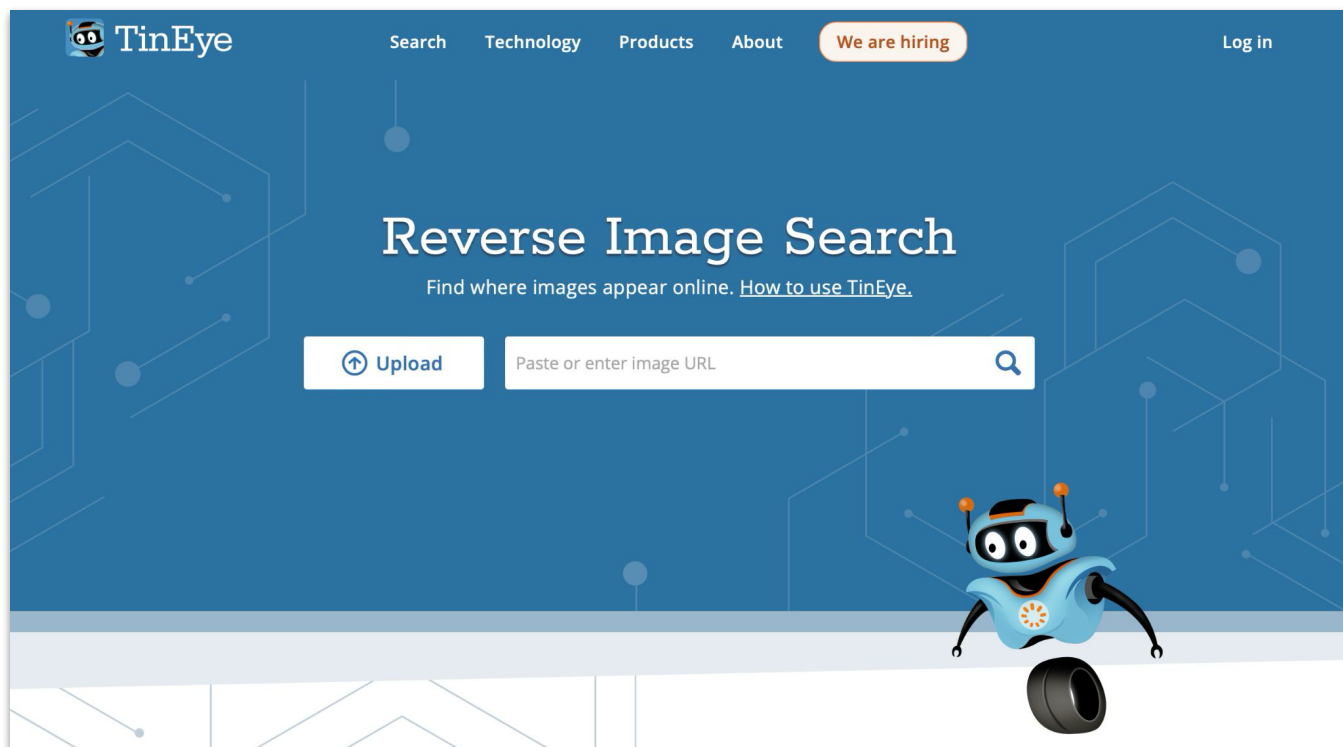
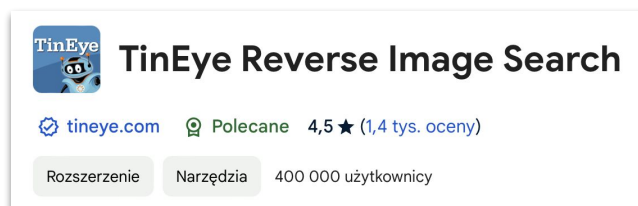

Gdy Google nie daje rady...

W wyszukiwaniu zdjęć pomoże strona nam TinEye:

Link do strony: www.tineye.com

Link do wtyczki: bit.ly/4dzo3QH

Sprawdźmy wspólnie to zdjęcie!

1. Wejdź w Google Lens/Google, wybierz aparacik (Lens) i zrób zdjęcie ekranu (zdjęcia po prawej) →
2. Pobierz zdjęcie z linku: tiny.pl/w64_4smp
3. Aby pobrać, zeskanuj kod QR:

Źródło zdjęcia: freehandhotels.com

Sprawdźmy wspólnie to zdjęcie!

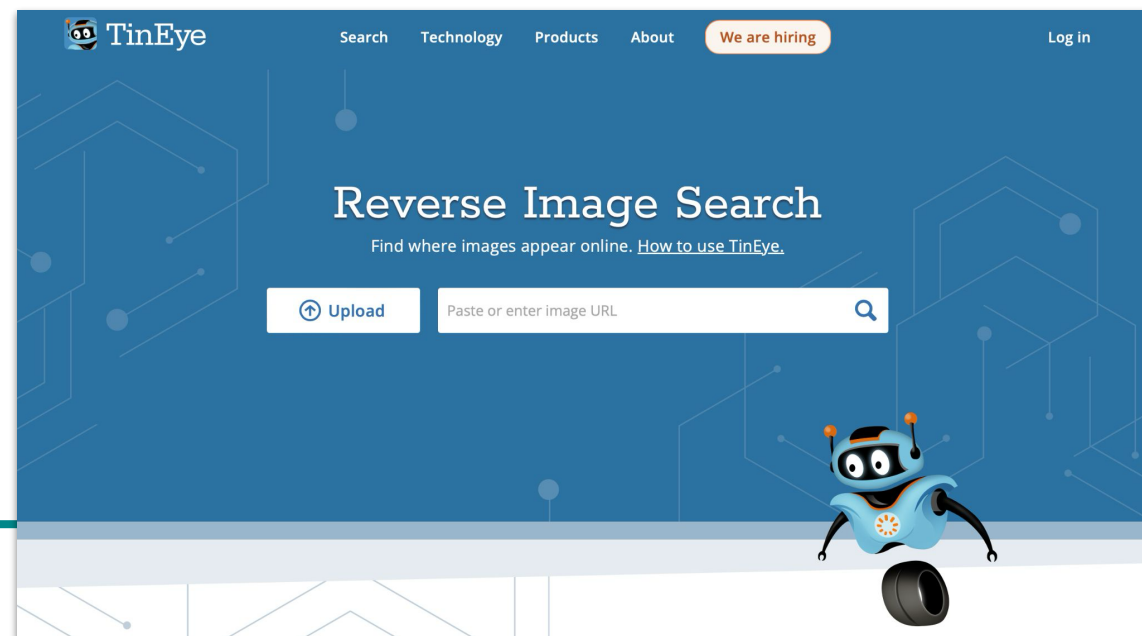
Odpowiedź: jest to obserwatorium
Griffith w Los Angeles, California.

Źródło zdjęcia: [freehandhotels.com](https://www.freehandhotels.com)

Sprawdźmy to!

1. Wchodzimy na stronę www.tineye.com
2. Testujemy zdjęcie: tiny.pl/r1_ftvd6 - można zeskanować z kodu QR:
 - a. Wklejamy link do obrazu w pole (kliknięcie w prawy przycisk myszki na obrazek → kopiuj adres grafiki)
 - b. wgrywamy z komputera (najpierw musimy je pobrać)
3. Klikamy lupkę lub enter (na klawiaturze)

Sprawdźmy to!

Odpowiedź: jest to oddział cukierni z pączkami Randy's Donuts w Inglewood w Kalifornii.

Źródło zdjęcia: inglewoodpublicart.org

Zgłoś post do sprawdzenia!

Kampania poza kontrolą. Od Madrytu po Warszawę – kto naprawdę stoi za politycznymi reklamami?

[Sprawdź!](#)

Obalamy fake newsy **3108**

Weryfikujemy wypowiedzi **6206**

Sprawdzamy obietnice **416**

Wejdź na stronę demagog.org.pl i kliknij u góry przycisk „zgłoś do weryfikacji”.

Zgłoś do weryfikacji

Twoje zgłoszenia są dla nas bardzo ważne! Staramy się zawsze sprawdzać je w pierwszej kolejności. Za pomocą poniższych formularzy możesz przesłać nam **wypowiedź polityka** lub **informację z sieci**.

Misją Demagoga jest dbanie o jakość debaty publicznej. Oczekujemy tego również od Ciebie. Wszelkie wiadomości zawierające wulgaryzmy, mowę nienawiści lub groźby będą ignorowane, upubliczniane lub zgłaszane do organów ścigania.

Fake News

Tu zgłosisz znaną w Internecie informację (wideo, grafikę, stronę, artykuł), którą uważasz za niewiarygodną. Jeżeli zgłaszasz nam film, dodaj zakres czasowy (minuta, sekunda), który mamy zweryfikować. Zajmujemy się weryfikacją treści w języku polskim, rosyjskim i ukraińskim.

Zgłoś fake news

Wypowiedź

Chcesz, żebyśmy sprawdzili, czy wypowiedź polityka jest zgodna z prawdą? Zgłoś ją w tym miejscu. Pamiętaj, że zgodnie z naszą metodologią nie sprawdzamy opinii, wybieramy wypowiedzi odwołujące się do faktów. Zajmujemy się wyłącznie wypowiedziami polskich polityków.

Zgłoś wypowiedź

Wybierz typ zgłoszenia: fake news (informacja z sieci) lub wypowiedź polityka

Zgłaszasz fake newsa

Tu zgłosisz znalezioną w Internecie informację (video, grafikę, stronę, artykuł), którą uważasz za niewiarygodną. Jeżeli zgłaszasz nam film, dodaj zakres czasowy (minuta, sekunda), który mamy zweryfikować. Nie zgłaszaj w tym miejscu wypowiedzi polityków, to możesz zrobić w drugim polu. Zajmujemy się weryfikacją treści w języku polskim, rosyjskim i ukraińskim.

*Twoje imię i nazwisko

*Adres e-mail

*Wstaw treść do sprawdzenia

*Wklej link do źródła

Wskaż czas, w którym pada informacja

☐ Wyrażam zgodę na przetwarzanie moich danych osobowych przez Stowarzyszenie Demagog z siedzibą w Warszawie, ul. Stanisława Noakowskiego, 26/28, 00-682 Warszawa. Więcej o polityce prywatności przeczytasz tutaj.

Zgłoś →

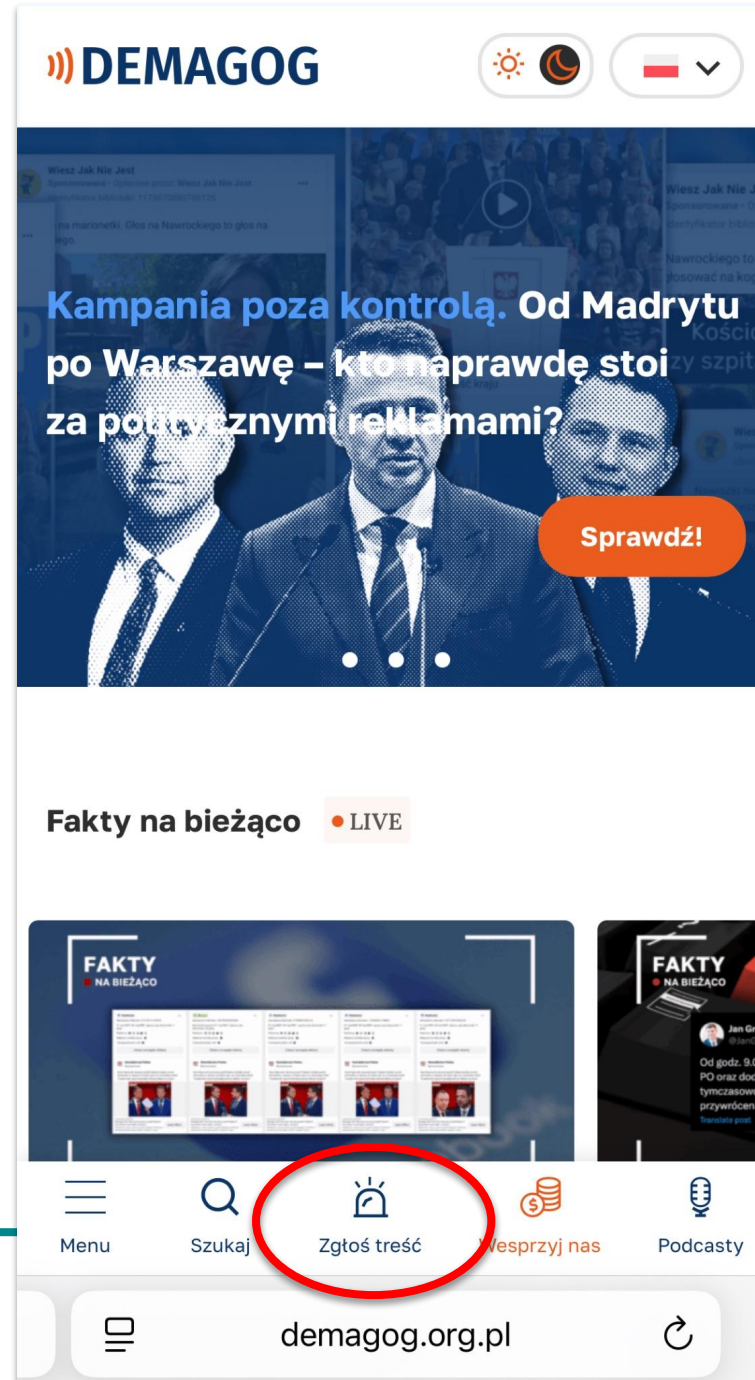
Zgłoś →

Dziękujemy za zgłoszenie!

Uzupełnij potrzebne informacje (swoje dane + link do źródła do sprawdzenia) i kliknij ZGŁOŚ

Jak to zrobić na telefonie?

Zgłoś do weryfikacji

Twoje zgłoszenia są dla nas bardzo ważne! Staramy się zawsze sprawdzać je w pierwszej kolejności. Za pomocą poniższych formularzy możesz przesłać nam **wypowiedź polityka** lub **informację znaną w sieci**.

Misją Demagoga jest dbanie o jakość debaty publicznej. Oczekujemy tego również od Ciebie. Wszelkie wiadomości zawierające wulgaryzmy, mowę nienawiści lub groźby będą ignorowane, upubliczniane lub zgłaszane do organów ścigania.

Fake News

Tu zgłosisz znaną w Internecie informację (video, grafikę, stronę, artykuł), którą uważasz za niewiarygodną. Jeżeli zgłaszasz nam film, dodaj zakres czasowy (minuta, sekunda), który mamy zweryfikować. Zajmujemy się weryfikacją treści w języku polskim, rosyjskim i ukraińskim.

Zgłoś fake news →

Wypowiedź

Chcesz, żebyśmy sprawdzili, czy wypowiedź polityka jest zgodna z prawdą? Zgłoś ją w tym miejscu. Pamiętaj, że zgodnie z naszą metodologią nie sprawdzamy opinii, wybieramy wypowiedzi odwołujące się do faktów. Zajmujemy się wyłącznie wypowiedziami polskich polityków.

Zgłoś wypowiedź →

Zgłaszasz fake newsa

Tu zgłosisz znaną w Internecie informację (video, grafikę, stronę, artykuł), którą uważasz za niewiarygodną. Jeżeli zgłaszasz nam film, dodaj zakres czasowy (minuta, sekunda), który mamy zweryfikować. Nie zgłaszaj w tym miejscu wypowiedzi polityków, to możesz zrobić w drugim polu. Zajmujemy się weryfikacją treści w języku polskim, rosyjskim i ukraińskim.

*Twoje imię i nazwisko

*Adres e-mail

*Wstaw treść do sprawdzenia

*Wklej link do źródła

Wskaż czas, w którym pada informacja

☐ Wyrażam zgodę na przetwarzanie moich danych osobowych przez Stowarzyszenie Demagog z siedzibą w Warszawie, ul. Stanisława Noakowskiego, 26/28, 00-682 Warszawa. Więcej o polityce prywatności przeczytasz tutaj.

Zgłoś →

Zgłoś →

Dziękujemy za zgłoszenie!

Podsumowanie

Na co szczególnie należy zwracać uwagę?

1. Większość zdjęć można odnaleźć w wyszukiwarce Google.
2. Jeżeli nie daje ona wyników, można korzystać z dodatkowego narzędzia: TinEye.
3. Zawsze należy sprawdzić, czy dane zdjęcie nie zostało:
 - przerobione
 - przypisane do innego kontekstu
 - wytworzone przez AI
4. Fałszywe posty ze zdjęciami często publikowane są w celach satyrycznych, ale powinny być odpowiednio opisane.
5. Możesz zawsze poprosić nas o pomoc! :)

Ciekawe artykuły i źródła

(kliknij lub przepisz link, aby przeczytać)

1. <https://demagog.org.pl/zglos-do-weryfikacji/>
2. https://demagog.org.pl/analizy_i_raporty/nie-daj-sie-nabrac-na-falszywy-kontekst-zobacz-jak-weryfikowac-obraz-y
3. <https://demagog.org.pl/na-biezaco/czy-to-na-pewno-cu-dzoziemiec-sprawdzaj-kontekst-nagran-i-zdjec/>
4. https://demagog.org.pl/fake_news/uscisk-dloni-z-patrol-em-obywatelskim-to-zdjecie-wygenerowala-ai/
5. https://demagog.org.pl/analizy_i_raporty/kroniki-osint-u-8-jak-google-pomoglo-w-wojnie-gangow/
6. <https://demagog.org.pl/wypowiedzi/kobiety-popierajace-nawrockiego-zdjecie-wygenerowala-sztuczna-inteligencja/>

Oszustwa i inne zagrożenia w sieci

Zajęcia nr 3

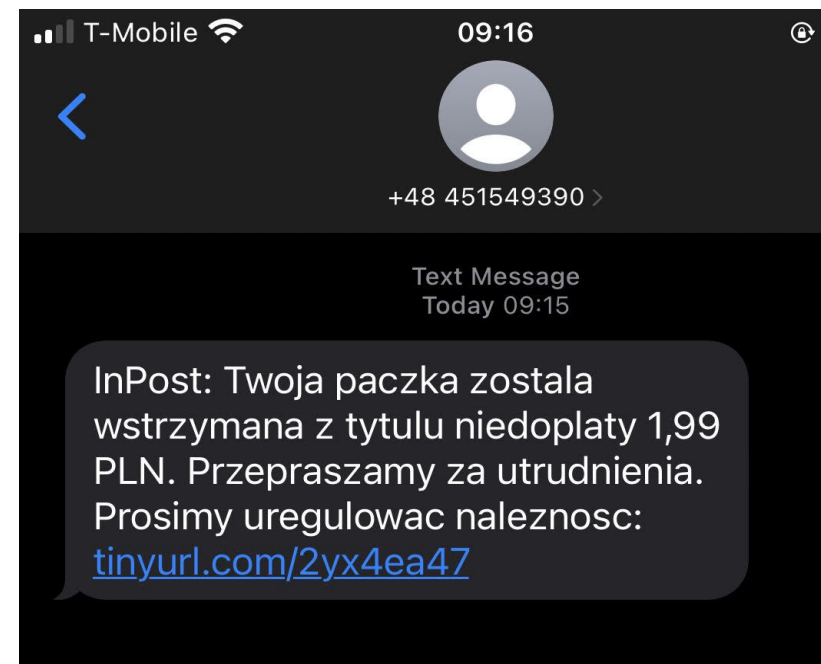

Scam, phishing - czym są?

- **Oszustwa w internecie** to działania mające na celu wyłudzenie pieniędzy, danych osobowych lub wykorzystanie naszego zaufania.
- **Scam** to każde oszustwo online, w którym przestępca próbuje przekonać nas do podjęcia działań na jego korzyść, np. zapłaty za nieistniejący produkt.
- **Phishing** to rodzaj scamu, w którym oszuści podszywają się pod znane firmy lub instytucje, aby wyłudzić nasze dane, np. hasła lub numery kart.
- Najczęściej oszustwa odbywają się przez fałszywe e-maile, SMS-y lub podstawione strony internetowe.
- Zasada jest prosta: **jeśli coś budzi Twoje wątpliwości – nie klikaj i nie podawaj danych.**

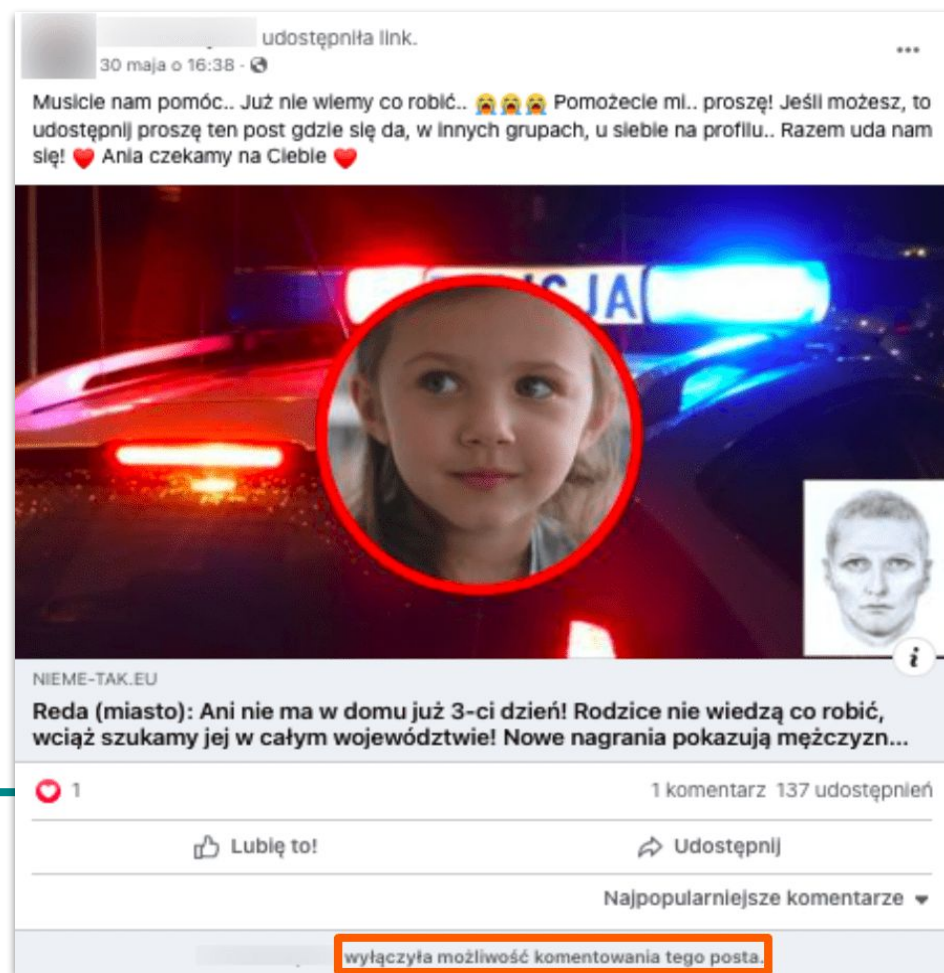
Czy spotkaliście się z takim rodzajem oszustwa?

Źródło: Niebezpiecznik

Źródło: Niebezpiecznik

Czy spotkaliście się z takim rodzajem oszustwa?

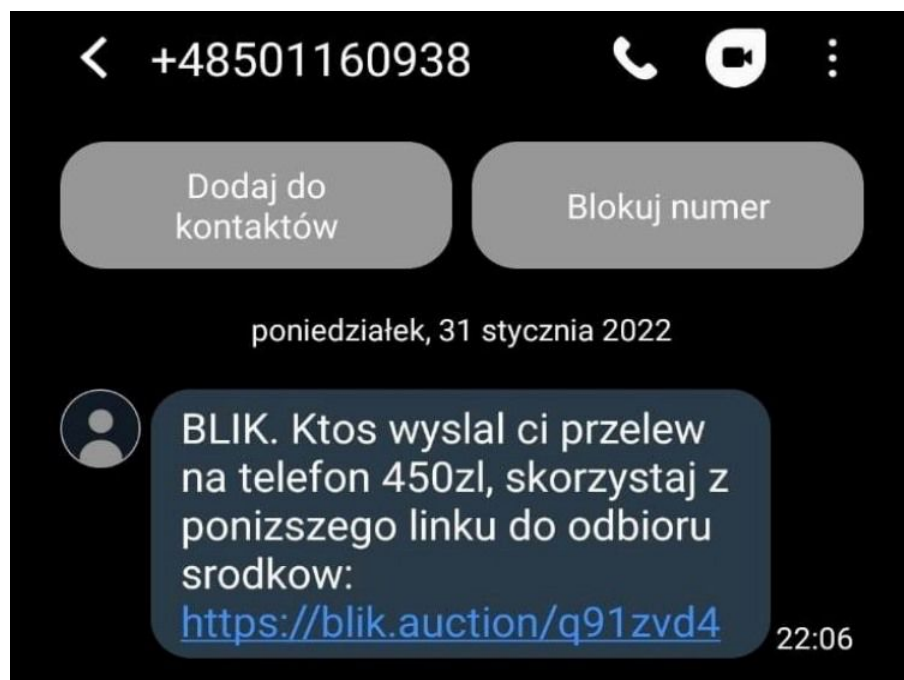
Źródło: Demagog

Czy spotkaliście się z takim rodzajem oszustwa?

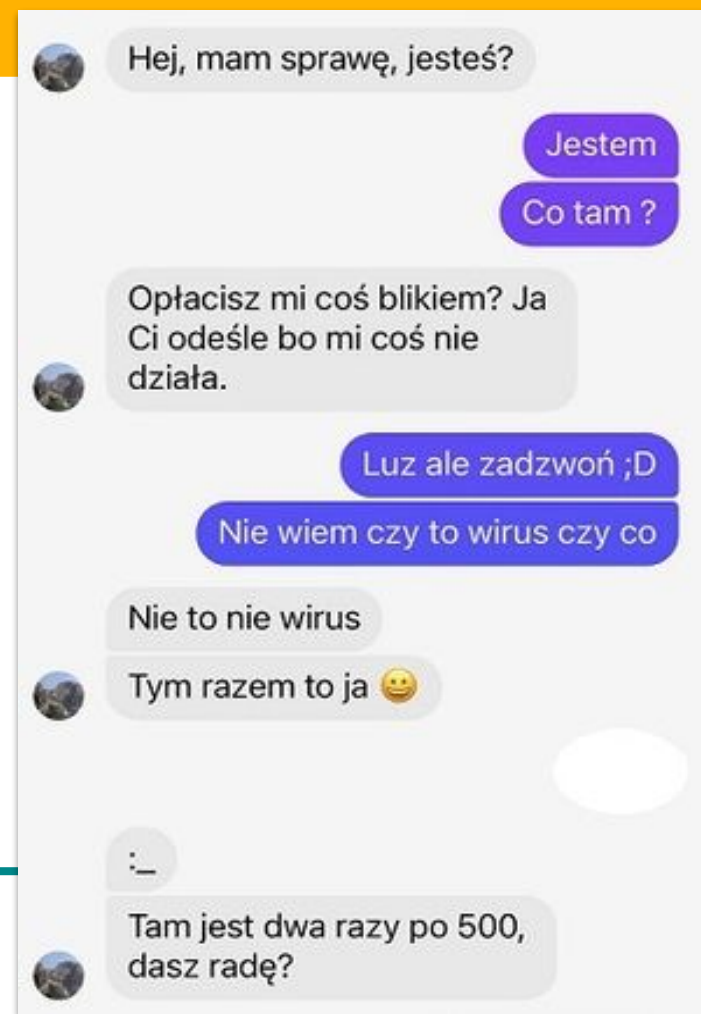

Źródło: Demagog

Czy spotkaliście się z takim rodzajem oszustwa?

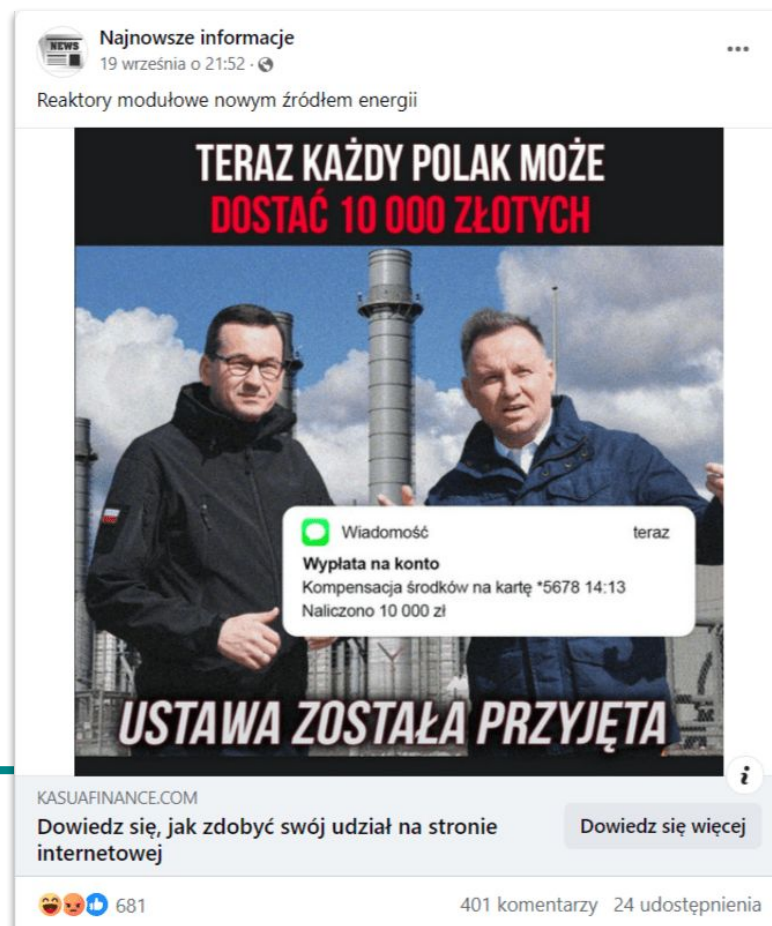

Źródło: Orange Polska

Źródło: KPP w Nowym Targu

Czy spotkaliście się z takim rodzajem oszustwa?

Źródło: Demagog

Czy spotkaliście się z takim rodzajem oszustwa?

Dodane 13 grudnia 2023

Praca zdalna, dodatkowa, przez Internet.

 WYNAGRODZENIE
3 500 - 7 500 zł / mies. brutto

 LOKALIZACJA
Radom

 WYMIAR PRACY
Praca dodatkowa

TYP UMOWY
Inny

Doświadczenie nie jest wymagane

Dyspozycyjność: Elastyczny czas pracy

Miejsce pracy: Praca zdalna

Rekrutacja online

Źródło: Demagog

Czy spotkaliście się z takim rodzajem oszustwa?

Źródło: Demagog

Czy spotkaliście się z takim rodzajem oszustwa?

Dasonkof
16 February at 16:44 · 🌐

Polacy, ta wiadomość jest dla Ciebie!
Odwiedź Stronę, obejrzyj wideo i umów się na bezpłatną konsultację.

**Każdy nowy inwestor w spółce
otrzyma 9,000 zł
przy zakupie akcji PGNiG**

dochód po rejestracji
+ 1,500 zł

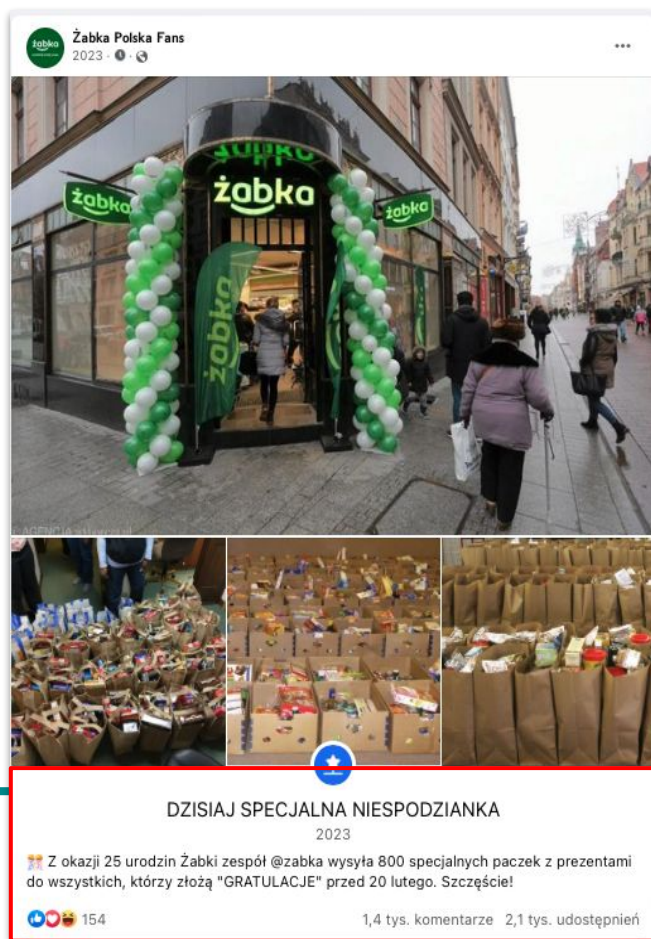
PGNiG
Polish Oil & Gas Company

PGNMODEINN.COM
Wejdź na stronę i zarejestruj się
Wyobraź sobie, że kupiłeś kurczaka po niskiej cenie i odsprzedałeś go po wy...

[Learn more](#)

Źródło: Demagog

Czy spotkaliście się z takim rodzajem oszustwa?

Źródło: Demagog

Czy spotkaliście się z takim rodzajem oszustwa?

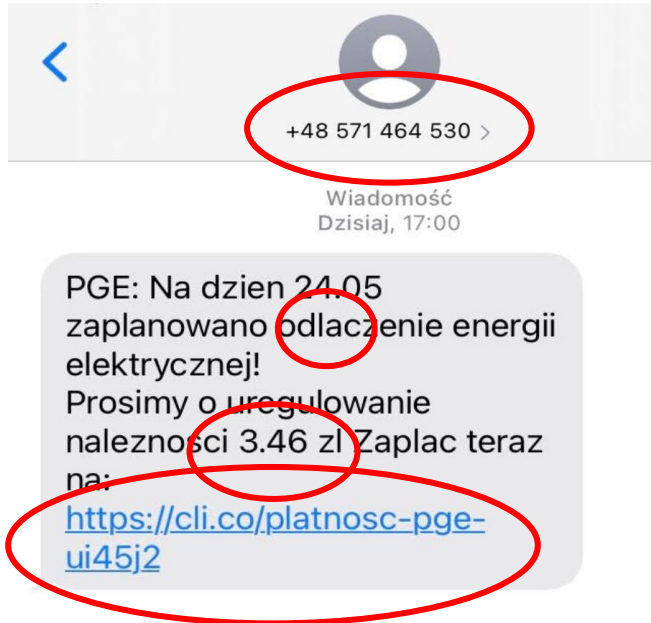
Źródło: Demagog

+ Rozłóżmy każdy przykład na czynniki pierwsze

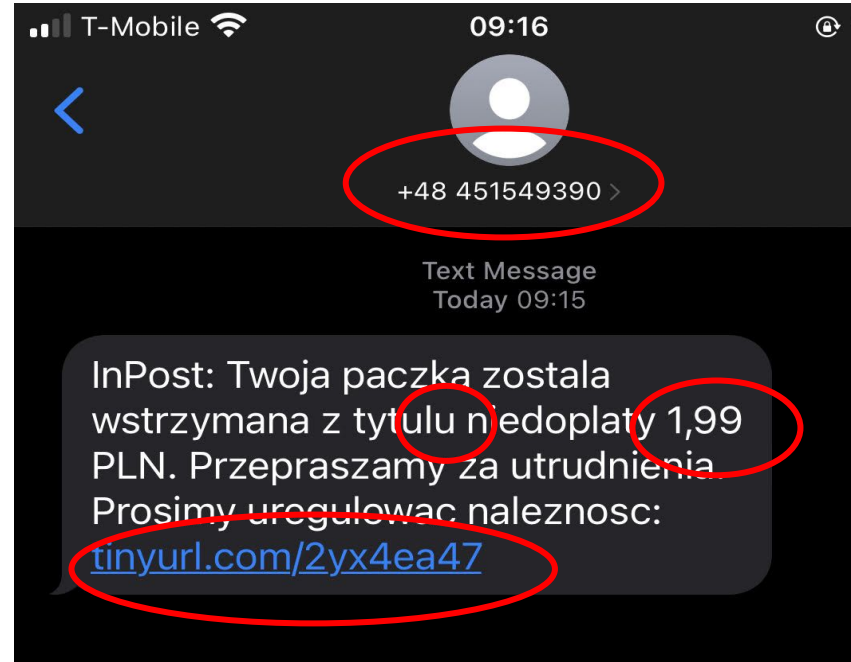
W każdym z przykładów zobaczysz zakreślone elementy, na które należy zwrócić uwagę. Zauważ, że w większość powielają się one, tworzą schemat rozpoznawania oszustw internetowych.

Oszustwa SMSowe

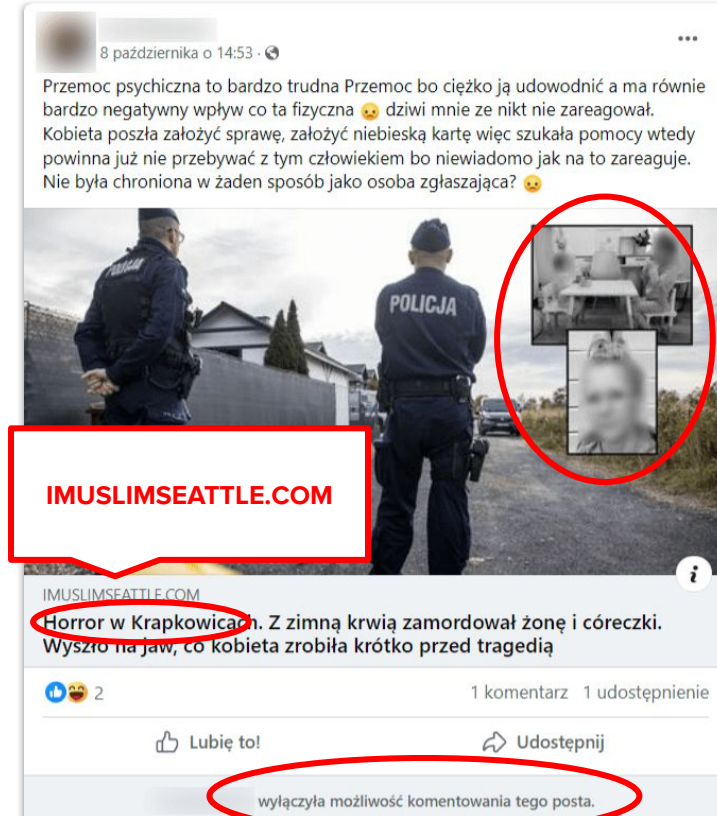
Źródło: Niebezpiecznik

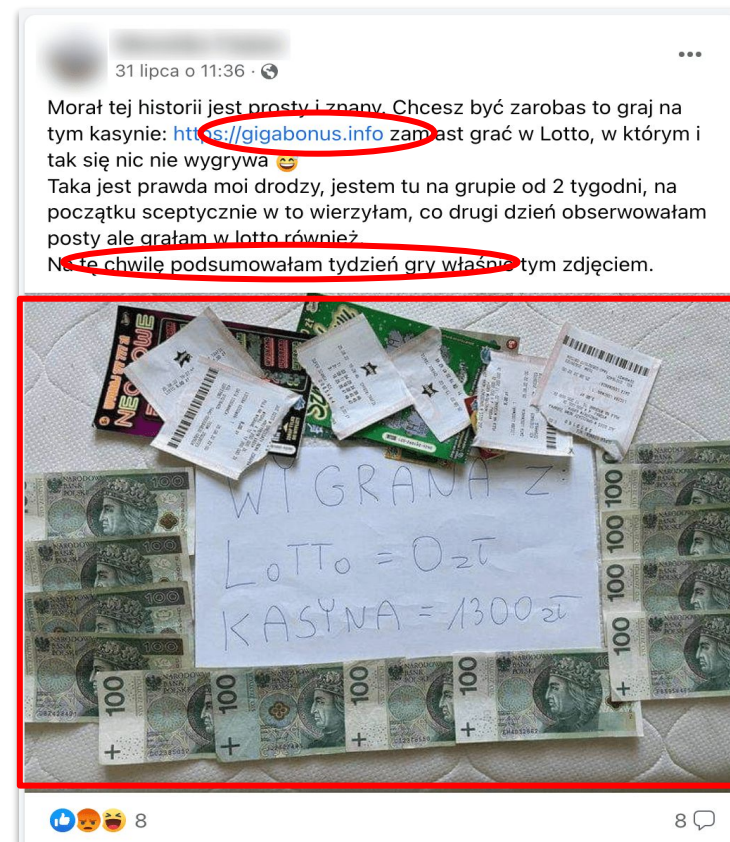
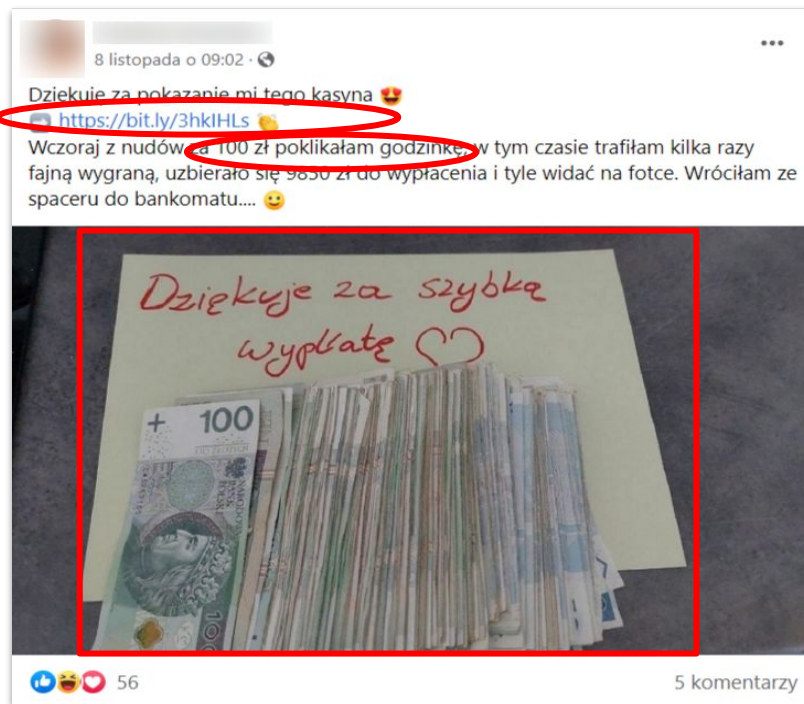
Źródło: Niebezpiecznik

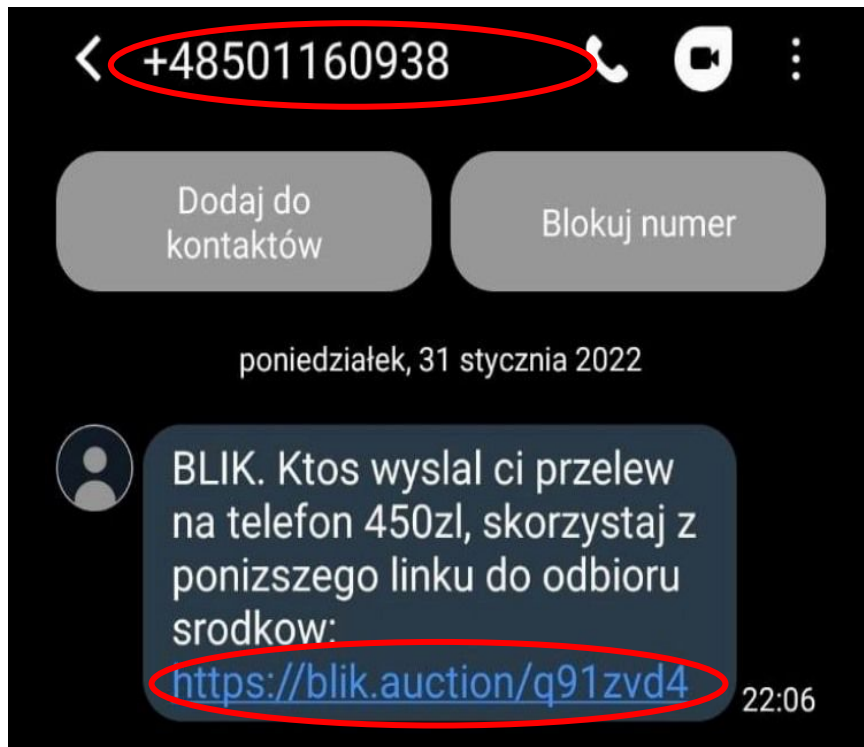
Emocje w mediach

Kasyna internetowe

Oszustwa na BLIKa

Źródło: Orange Polska

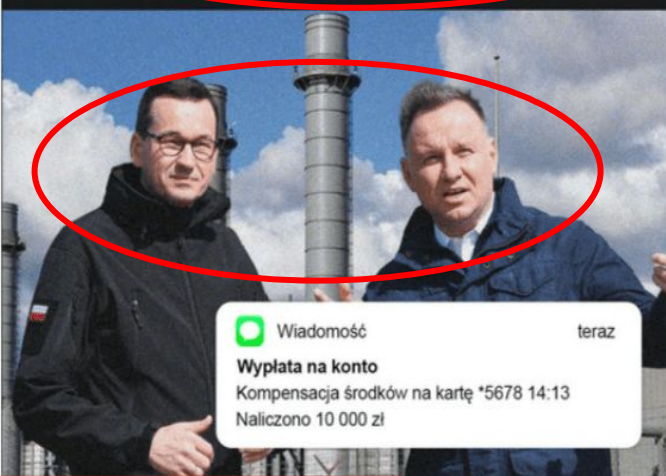
Źródło: KPP w Nowym Targu

Wykorzystywanie polityków

Najnowsze informacje
19 września o 21:52 · 🌐

Reaktory modułowe nowym źródłem energii

**TERAZ KAŻDY POLAK MOŻE
DOSTAĆ 10 000 ZŁOTYCH**

Wiadomość teraz
Wyplata na konto
Kompensacja środków na kartę *5678 14:13
Naliczono 10 000 zł

KASUAFINANCE.COM

PRZYJĘTA

KASUAFINANCE.COM
Dowiedz się, jak zdobyć swój udział na stronie internetowej Dowiedz się więcej

681 401 komentarzy 24 udostępnienia

Intertalent Pty Ltd
5 lutego o 08:07 · 🌐

Duda ujawnił, że nowa polityka zostanie ogłoszona wkrótce po rozmowie.

**TWÓJ DOCHÓD W 4 TYGODNIE
INWESTYCJA - zł1200**

Time Period	Amount
4 TYGODNIE	zł230000
3 TYGODNIE	zł174000
2 TYGODNIE	zł41000
1 TYDZIEŃ	zł22000
1 DZIEŃ	zł1200

STREMTV24.XYZ

STREMTV24.XYZ
Duda zachęca wszystkich Polaków do korzystania z niego. Dowiedz się więcej

151 17 komentarzy 12 udostępnień

Fałszywe oferty (np. pracy)

Dodane 13 grudnia 2023

Praca zdalna, dodatkowa, przez Internet.

WYNAGRODZENIE
3 500 - 7 500 zł / mies. brutto

LOKALIZACJA
Radom

WYMIAR PRACY
Praca dodatkowa

TYP UMOWY
Inny

Doświadczenie nie jest wymagane

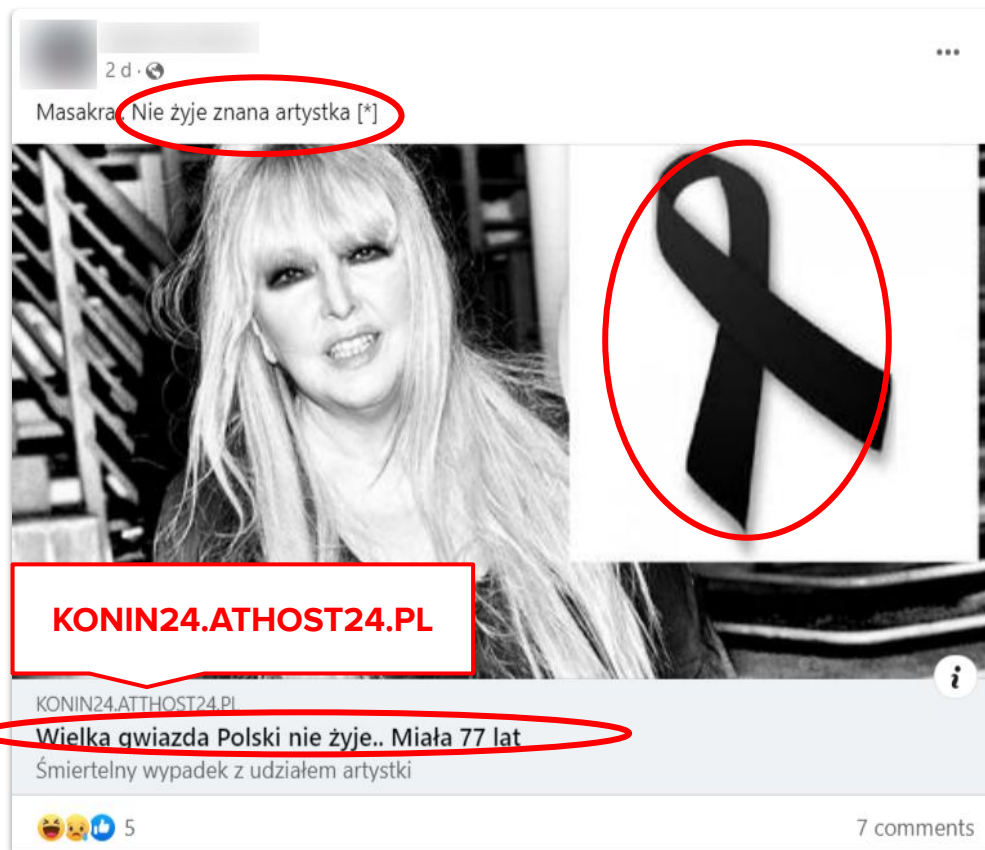
Dyspozycyjność: Elastyczny czas pracy

Miejsce pracy: Praca zdalna

Rekrutacja online

Zmarłe gwiazdy

Inwestycje i szybkie pieniądze

Dasonkof
16 February at 16:44 · 🌐

Polacy, ta wiadomość jest dla Ciebie!
Odwiedź Stronę, obejrzyj wideo i umów się na bezpłatną konsultację.

**Każdy nowy inwestor w spółce
otrzyma 9,000 zł
przy zakupie akcji PGNiG**

**dochód po rejestracji
+ 1,500 zł**

PGNIGMODEINN.COM

PGNIGMODEINN.COM
Wejdź na stronę i zarejestruj się
Wyobraź sobie, że kupiłeś kurczaka po niskiej cenie i odsprzedałeś go po wy...

Learn more

Ofori Panin Memorial Anglican School, Kyebi-OPAMS
22 września 0 09:51 · 🌐

EU BALTIC PIPE PROJECT GRA2 system

**1 AKCJA BALTIC PIPE O WARTOŚCI
1099 ZŁ GWARANTUJE KAŻDEMU
SZYBKĄ DOCHÓD
W WIELKOŚCI 41 580 ZŁ**

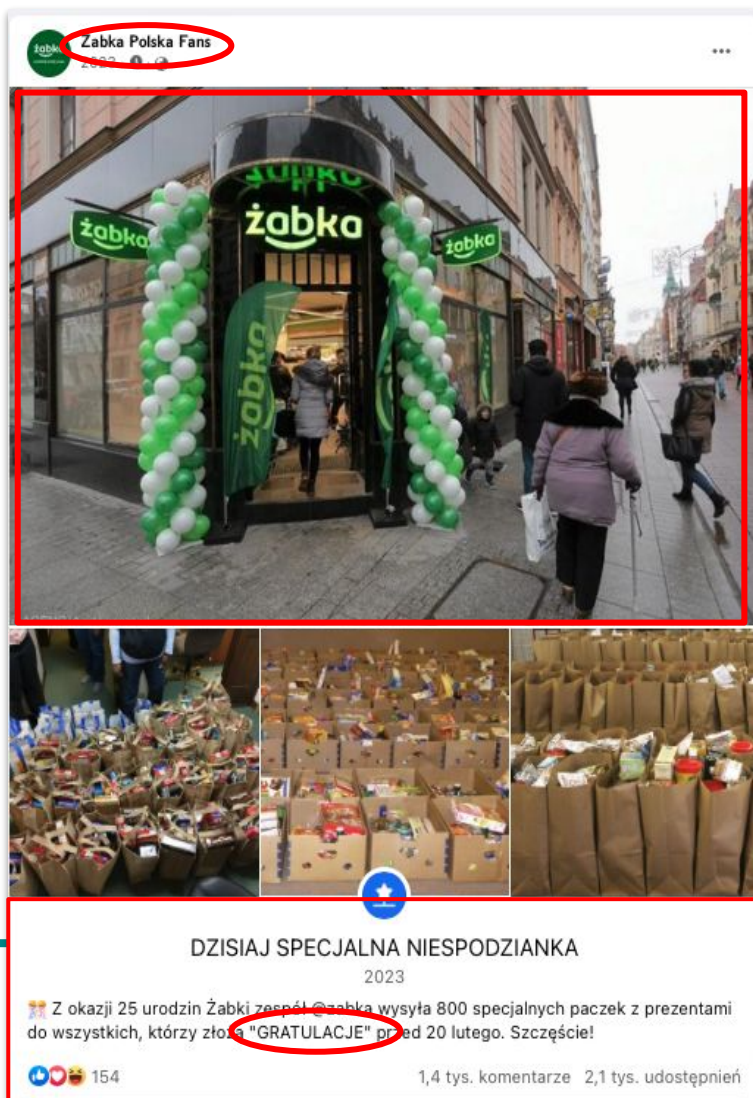
PLACERSSEC.COM

PLACERSSEC.COM
bne IntelliNews Poland's post-Gazprom strategy hinges
On Baltic Pipe

Dowiedz się więcej

12

Nagrody od sklepów

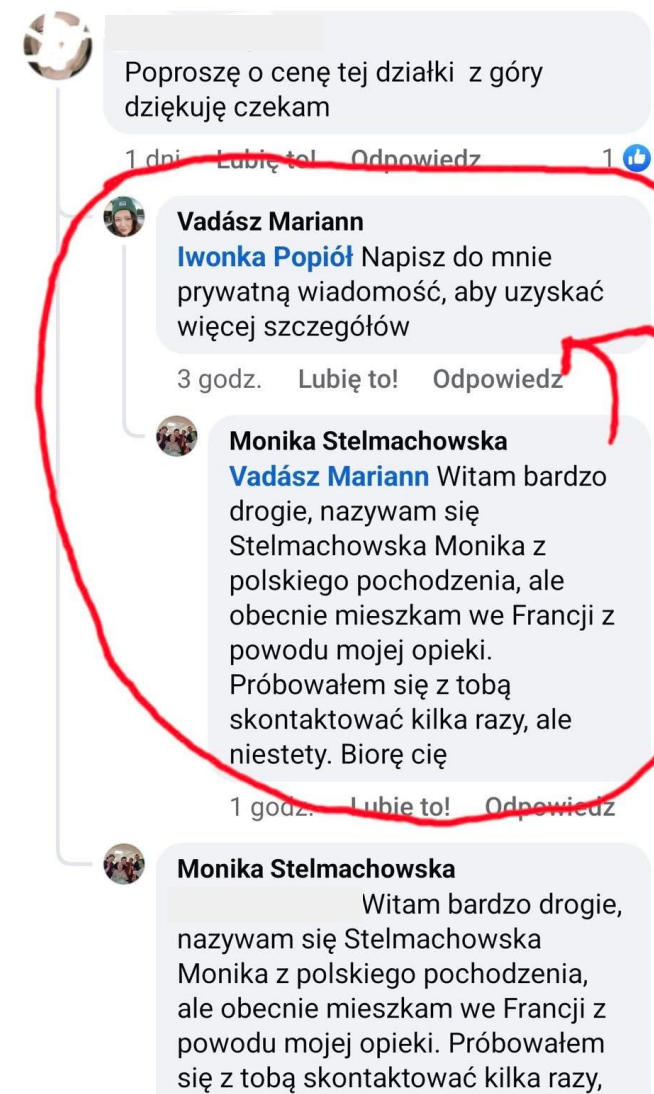

Niestychane historie

Źródło: Demagog

Nowy typ - komentarze

Podsumowując - na co zwracamy uwagę?

- **Nazwa profilu**, z którego pochodzi dany post.
- Adres **www** strony internetowej
- **Link**, do którego prowadzi dany post.
- Nietypowe **prośby** o pieniądze lub dane.
- **Brak oficjalnych** danych kontaktowych.
- Podejrzanie **atrakcyjne oferty**
- **Błędy** językowe i literówki.
- Nacisk na **szybkie działanie** („tylko dziś!”, „ostatnia szansa!”).
- Prośby o podanie **haseł** lub **numerów kart**.
- Nadmiernie **emocjonalny język** wiadomości.
- Brak **wiarygodnych opinii** czy potwierdzeń w sieci, co do danego tematu.

+ Jak rozpoznać oszustwo na stronach internetowych?

Podejrzany link

http://coscada.com/pani_ze_stacji/?h=oma&fiyno=1881&fbclid=IwAR0TpcJrCTnFx0a3XGUqyvMA-Bu59r8YPaG8pTkYiKKEIkLfQhdl7A6C

http://coscada.com/pani_ze_stacji/

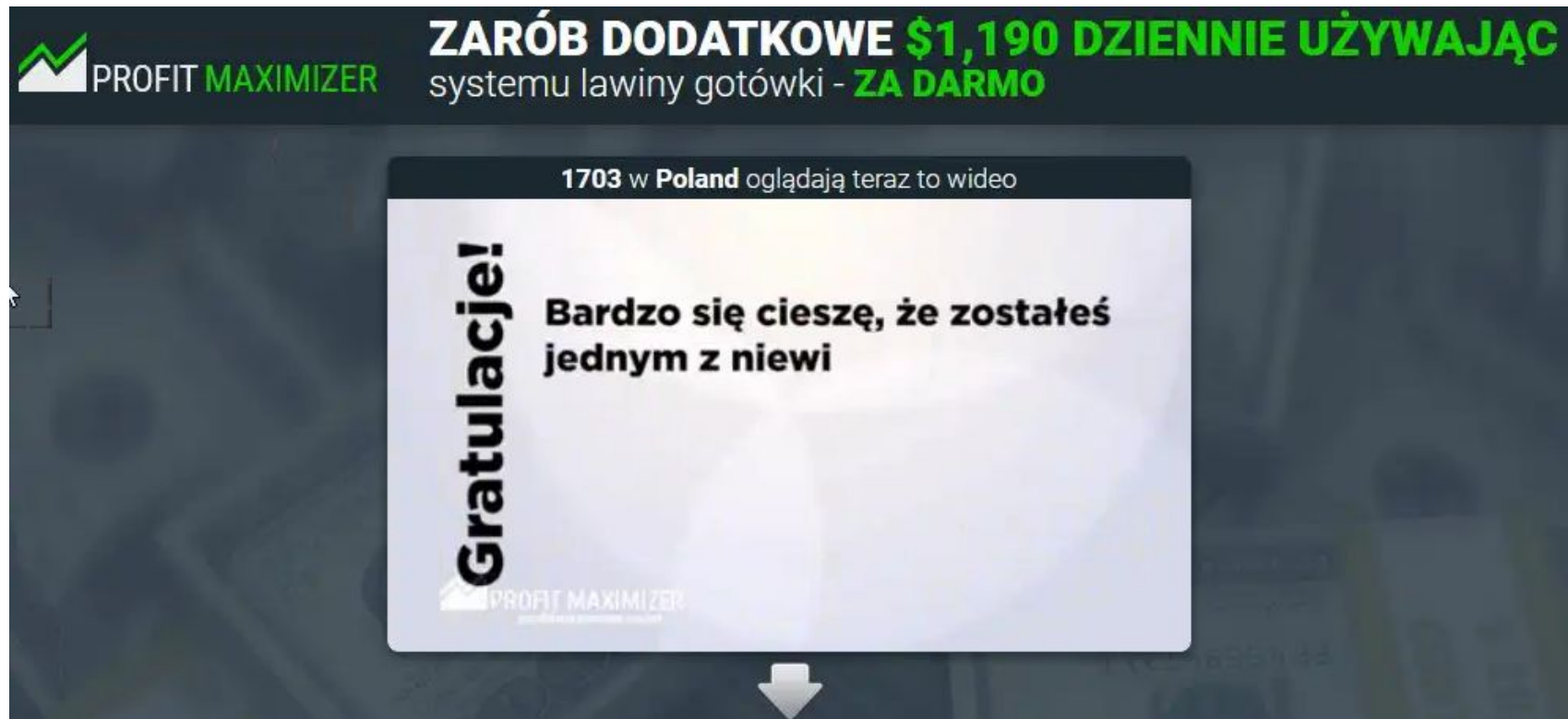
Oskar Piórkowski Wtorek, 16 Maj 2023

oma - Pracownica jednej ze stacji paliw Orlen dowiaduje się, że jest obrzydliwie bogata po tym gdy klient zadaje jej niecodzienne pytanie..

Wydawało się że to będzie kolejny zwyczajny dzień dla Sandry Bartniak, która przybyła na ostatnią zmianę do

Nieprofesjonalna strona

Brak informacji o RODO

ZACZNIJ ZARABIAĆ DZISIAJ! WSZYSTKO 100% ZA DARMO!

Twoje imię

Twoje nazwisko

Twój email

 +1 Twój telefon

Zarejestruj się teraz

No Credit Cards or PayPal - 100% FREE

PayPal VISA MASTERCARD AMERICAN EXPRESS

Approved by Verified Binary

M SSL 100% NO SPAM VeriSign Trusted

Prezenty od sklepów

Спасибо

2 godz.

 1

Autor

Biedronka Fans Cześć 🙌 Vlad Jeszcze jeden krok. Naciśnij przycisk Zarejestruj się znajdujący się u góry naszej strony, aby potwierdzić rejestrację. powodzenia ❤️

2 godz.

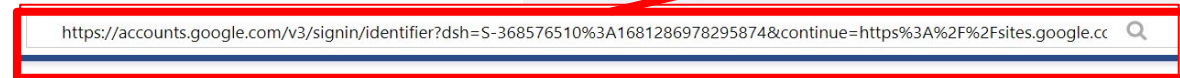
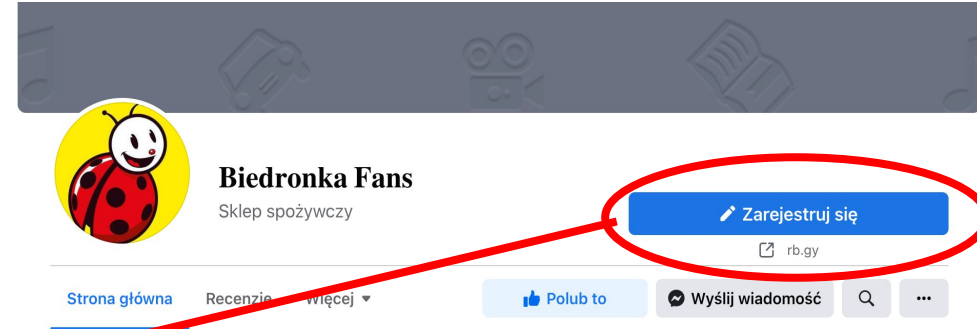
Biedronka Fans
Sklep spożywczy

 rb.gy

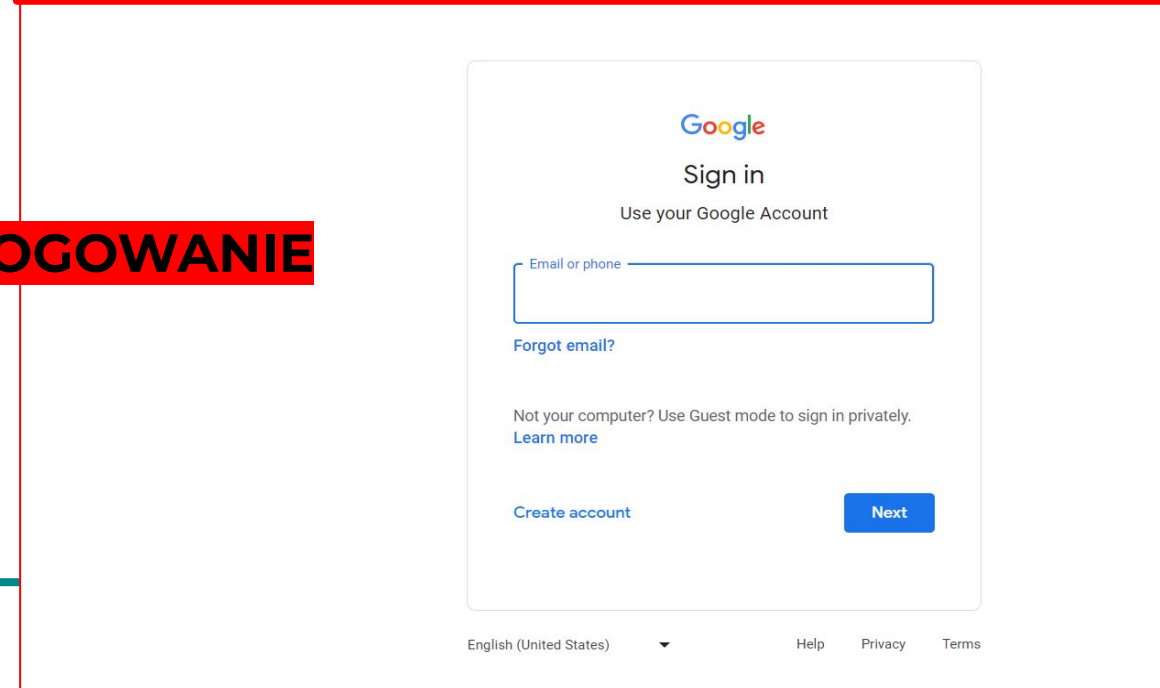
[Strona główna](#) [Recenzje](#) [Więcej ▾](#)

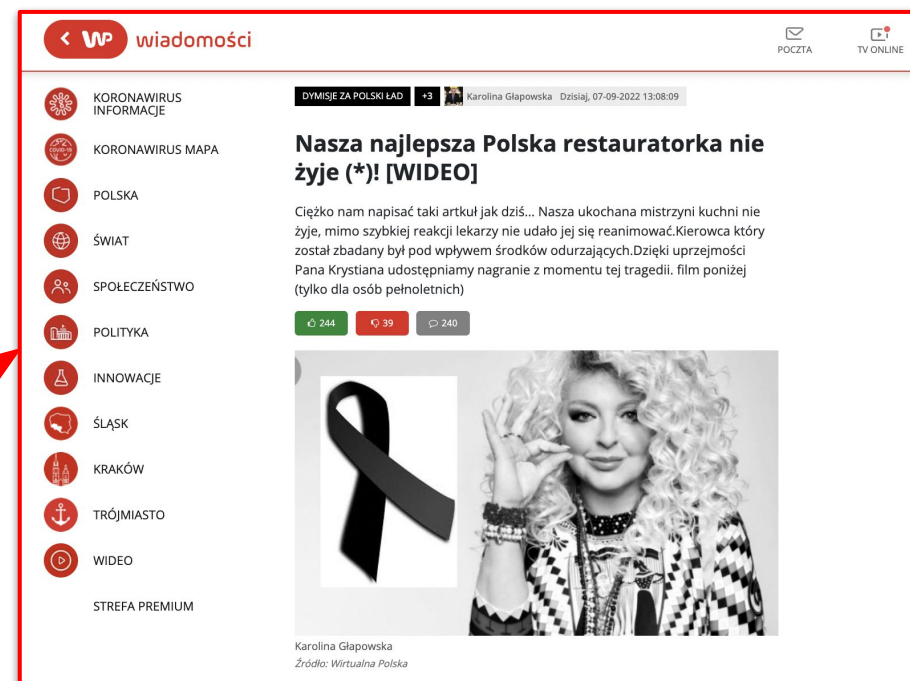
Prezenty od sklepów

**FAŁSZYWE LOGOWANIE
DO POCZTY!**

Zgony celebrytów

FAŁSZYWA STRONA WP!

Porównanie stron WP

WP wiadomości POLSKA ŚWIAT WP MAGAZYN POGODA WYBORY 2025 LOKALNE   [Zaloguj](#)

Michał Gąsior

"Po tym wszystkim?". Dlaczego Nawrocki nie ułtonął w wyborach [OPINIA]

NAJNOWSZE

- 1 min** Wiadomo, co powie dziś wieczorem Donald Tusk
- 3 min** Chiny nie odpuszczają USA? "Rozpoczęła się wojna technologiczna"
- 8 min** Znacząca przewaga. Gdyby to od nich zależało, wygrałby Trzaskowski
- 8 min** Nowe wybory? Konfederacja stawia sprawę jasno
- 15 min** Marszałek Sejmu zabiera głos. Wskazał "główne zadanie" Nawrockiego
- 22 min** Przebudzenie giganta na Sycylii. Nagrania z erupcji Etny
- 25 min** Czemu Tusk wyszedł z wieczoru wyborczego? "Miał świadomość"
- 26 min** Pożar autokaru w Tąpkowicach. Dzieci uniknęły tragedii
- 28 min** Gmina Włocławek. Tu wyniki głosowania są identyczne z tymi w kraju
- 13:59** 21-latek trafił do aresztu. Śmiertelny wypadek na przejściu

KORONAWIRUS
INFORMACJE

KORONAWIRUS MAPA

POLSKA

ŚWIAT

SPOŁECZEŃSTWO

POLITYKA

INNOWACJE

ŚLĄSK

KRAKÓW

TRÓJMIASTO

VIDEO

STREFA PREMIUM

DYMISJE ZA POLSKI ŁĄD

+3

Karolina Głapowska

Nasza najlepsza Polska żyje (*)! [WIDEO]

Cieężko nam napisać taki artykuł jak dziś... Nasza Polska żyje, mimo szybkiej reakcji lekarzy nie udało się ją uratować. Został zbadany pod wpływem środków przeciwnowotworowych. Pana Krystiana udostępniamy nagranie z wywiadu (tylko dla osób pełnoletnich)

👍 244

💬 39

💬 240

Karolina Głapowska

Źródło: Wirtualna Polska

Michał Gąsior

"Po tym wszystkim?". Dlaczego Nawrocki nie utonął w wyborach [OPINIA]

KORONAWIRUS
INFORMACJE

KORONAWIRUS MAPA

POLSKA

ŚWIAT

SPOŁECZEŃSTWO

POLITYKA

INNOWACJE

ŚLĄSK

KRAKÓW

TRÓJMIASTO

WIDEO

STREFA PREMIUM

DYMISJE ZA POLSKI ŁĄD

+3

Karolina Głapowska Dzisiaj, 07-09-2022 13:08:09

Nasza najlepsza Polska restauratorka nie żyje (*)! [WIDEO]

Cieężko nam napisać taki artykuł jak dziś... Nasza ukochana mistrzyni kuchni nie żyje, mimo szybkiej reakcji lekarzy nie udało jej się reanimować. Kierowca który został zbadany był pod wpływem środków odurzających. Dzięki uprzejmości Pana Krystiana udostępniamy nagranie z momentu tej tragedii. film poniżej (tylko dla osób pełnoletnich)

👍 244

💬 39

💬 240

Karolina Głapowska

Źródło: Wirtualna Polska

?". Dlaczego Nawrocki nie
[OPINIA]

WIDEO

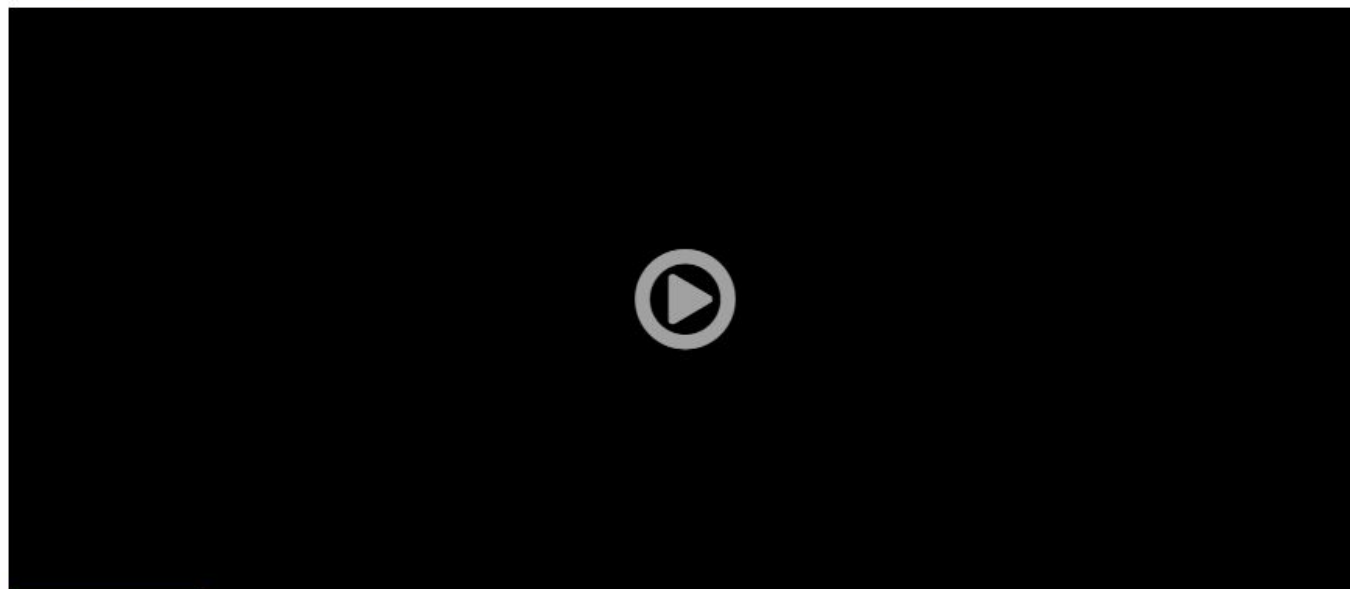
STREFA PREMIUM

Karolina Głapowska

Źródło: Wirtualna Polska

Nagranie wideo:

Lubię to!

244

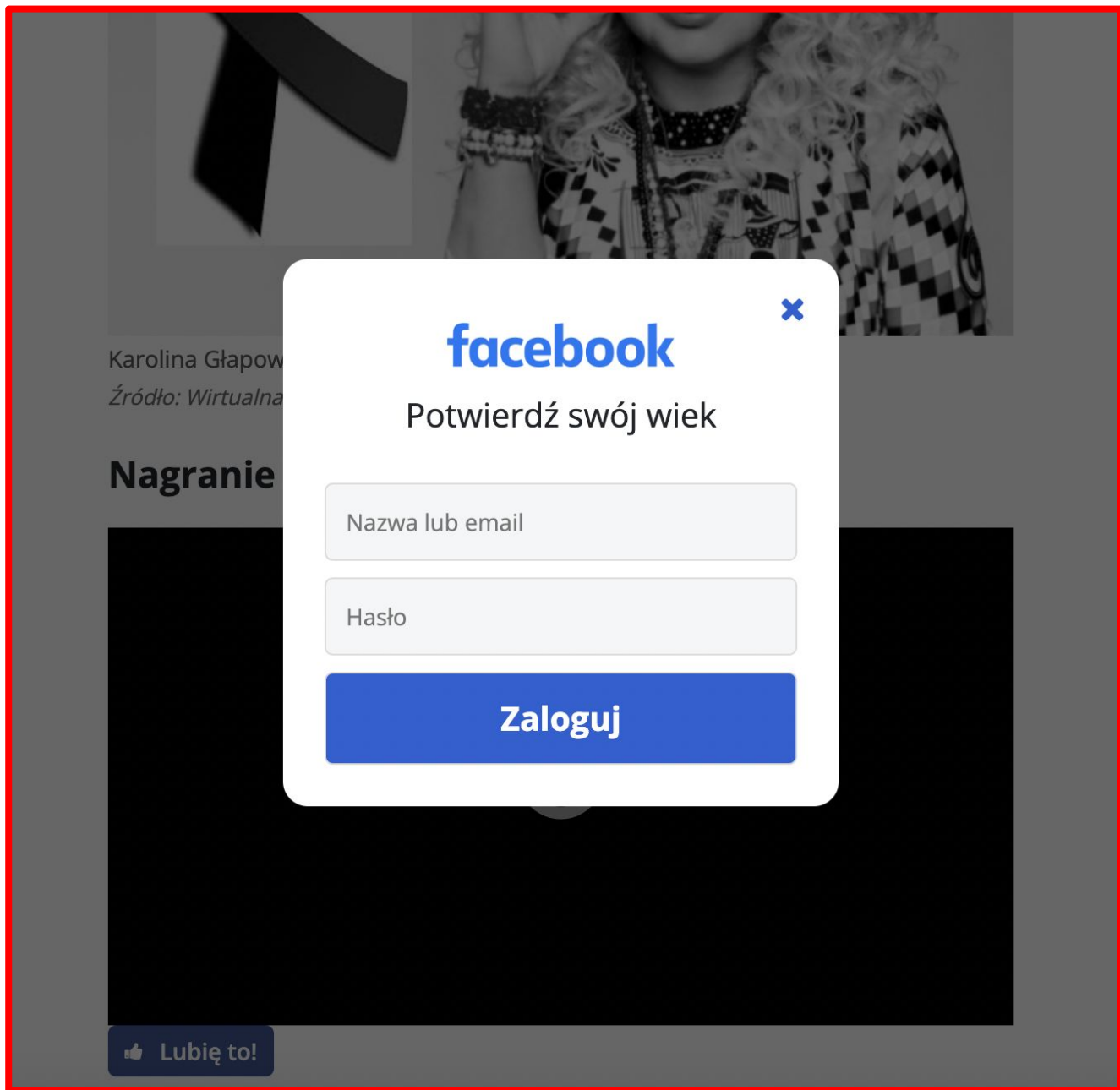
39

240

Masz newsa, zdjęcie lub filmik? Prześlij nam przez dziejesie.wp.pl

Komentarze (201)

**FAŁSZYWA
STRONA DO
LOGOWANIA DO
FACEBOOKA**

Prawdziwa strona logowania do Facebooka

facebook

Facebook pomaga kontaktować się z innymi osobami oraz udostępniać im różne informacje i materiały.

Zaloguj się

[Nie pamiętasz hasła?](#)

Utwórz nowe konto

Utwórz stronę dla gwiazdy, marki lub firmy.

O czym musisz pamiętać?

NIE UFAJ!

**NIE
KLIKAJ!**

**NIE
PRZEKAZUJ
DANYCH!**

**NIE
WSTYDŹ
SIĘ!**

Co gdy nas oszukano?

Bardzo ważne są szybkie reakcje:

- Poproś o pomoc osobę, która ma kompetencje cyfrowe i czas, aby szybko zareagować.
- Jeżeli podałeś/aś dane do konta w mediach społecznościowych - natychmiast zmień hasło i ustaw dwuetapową weryfikację.
- Jeżeli podałeś/aś dane do karty/konta bankowego - skontaktuj się z infolinia i zastrzeż konto/karty.

Co gdy nas oszukano?

Bardzo ważne są szybkie reakcje:

- Jeżeli podałeś/aś numer BLIK - nie akceptuj przelewu.
- Jeżeli podałeś/aś dane osobowe (PESEL, nr dowodu itp) - zastrzeż dane w urzędzie lub poprzez mObywatel.
- Zabezpiecz wszystkie dowody popełnienia oszustwa, zgłoś sprawę na policję

Podsumowanie cz. 1

- Na co szczególnie należy zwracać uwagę?
- Kto napisał daną wiadomość?
Czy znam tę osobę osobiście?
- Czy wpływa ona na moje emocje?
- Czy jest napisana poprawną polszczyzną?
- Czy jest to prawdopodobna historia?

Podsumowanie cz. 2

- Co to jest za link? Gdzie prowadzi?
- Czy strona wygląda wiarygodnie?
- Skąd pochodzą zdjęcia użyte w poście?
- Do kogo trafią dane, które podam?
- Czy strona nie podszywa się pod kogoś innego?
- Co obiecuje lub oferuje dana osoba (np. przychód)?

Ciekawe artykuły i źródła

(kliknij lub przepisz link, aby przeczytać)

1. demagog.org.pl/analizy_i_raporty/ponad-1-000-falszywych-stron-na-facebooku-w-60-krajach-miedzynarodowa-siec-oszustw-zwiazanych-z-transportem-publicznym-i-jej-powiazania-z-rosja-i-z-wietnamem/
2. demagog.org.pl/analizy_i_raporty/oszustw-internetowych-c-ora-z-wiecej-najpopularniejszy-wciaz-phishing/
3. demagog.org.pl/analizy_i_raporty/jak-oszuscil-cypru-okradaja-polakow-oto-historia-pani-iwony/
4. demagog.org.pl/analizy_i_raporty/nastapilo-niecodzienne-zdarzenie-fala-scamow-na-portalu-x/
5. demagog.org.pl/analizy_i_raporty/oferta-pracy-czy-oszustwo-celem-twoje-dane-i-pieniadze/
6. demagog.org.pl/analizy_i_raporty/falszywe-oferty-pracy-jak-rozpoznać-oszustwo/
7. demagog.org.pl/analizy_i_raporty/dobre-nawyki-seniora-w-sieci-cz-4-oszustwa-w-mediach-spolesczosciowych/
8. demagog.org.pl/analizy_i_raporty/dobre-nawyki-seniora-w-sieci-cz-2-tak-podszrywaja-sie-oszuscil/
9. demagog.org.pl/analizy_i_raporty/wyjatkowa-okazja-na-zostanie-oszukany-falszywe-sklepy-online/
10. demagog.org.pl/analizy_i_raporty/poznaj-roznice-miedzy-scamem-a-inwestowaniem-rady-od-knf/
11. demagog.org.pl/analizy_i_raporty/jak-sprawdzic-czy-masz-do-czynienia-ze-scamem-oto-proste-sposoby/

Projekt „Dojrzała sieć” powstaje jako część programu “Countering Disinformation among Vulnerable Populations in Central Europe” realizowanego w 4 krajach: Polska (Towarzystwo Inicjatyw Twórczych “ę”), Czechy (Transitions), Słowacja (Memo98), Węgry (Center of Independent Journalism).

Organizator:

Partnerzy:

